ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศรีวรรณ ชูบรรจง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศรีวรรณ ชูบรรจง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

บทคัดย่อ

ของ

ศรีวรรณ ชูบรรจง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

ศรีวรรณ ชูบรรจง. (2553). *ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพฤนท์, อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการและด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด สรุปได้ดังนี้

2.1 พนักงานและลูกจ้างที่เพศ สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยด้านบริการวิชาการแตกต่างกับพนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

OPINIONS OF THE EMPLOYEES TOWARDS THE LIBRARY SERVICE OF THE TOURISM AUTHORITY OF THAILAND

AN ABSTRACT

BY

SRIWAN CHOOBANJONG

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University
May 2010

Sriwan Choobanjong. (2010). *Opinions of the Employees Towards the Library Service of the Tourism Authority of Thailand*. Master thesis. M.S. (Recreation Management). Advisor Committee: Assoc Prof. Tawate Piriyapoen, Lecturer Dr. Asawin Maneein.

The purposes of this research were to study Opinions of the Employees Towards the Library Service of the Tourism Authority of Thailand in overall and the service of four aspects: recreational information, technical, place and officer service with different sex, education, status, and department. The subjects were 300 employees in the Tourism Authority of Thailand. The instrument consisted of the employees as a five-rating scale questionnaire. Arithmetic mean, standard deviation, t–test, one-way analysis of variance and Scheffe's method were utilized for data analysis.

1. The results of the study were Employees Towards the Library Service of the Tourism Authority of Thailand in overall were at the medium level.

2. The comparing perceptions towards library services in the Tourism Authority of Thailand in overall and each of four aspects among employees with different sex, education, status, and department, it was found that:

2.1 The employees' with difference sex, status and department was no significant perceptions regarding library services in overall and the service of four aspects.

2.2 There was no significant difference among employees' education perceptions regarding library services in overall and the service of four aspects. It was found that the perceptions toward library services in library resources were statistically significant different at the level of .05 between employees in lower bachelor'degree and bachelor'degree with higher bachelor'degree .

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพฤนท์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ รวมถึงช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัย และให้การสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบพระคุณคุณสมัคร ภูมิเขต เจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาสันทนาการ ที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ความช่วยมาโดยตลอด รวมถึงขอขอพระคุณคณะผู้บริหารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในการเข้าเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณอัญชรา อ่วมเจริญ หัวหน้างานห้องสมุด และคุณทรรศน์พร เริ่มก่อกุล บรรณารักษ์ 6 ที่คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องห้องสมุดกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ กลุ่มฐานข้อมูลการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่คอยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการจัดการนันทนาการ รุ่น 7 ทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แห่งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณประมวล ชูบรรจง และลูก ๆ ทุกคน ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด หากผลงานวิจัยมีสิ่งดีงามเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขออุทิศสิ่งดีงามแก่ผู้มีพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ศรีวรรณ ชูบรรจง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
	สมมติฐานของการวิจัย.....	5
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....	6
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	7
	ความหมายของความคิดเห็น.....	7
	องค์ประกอบของความคิดเห็น.....	7
	ความสำคัญของความคิดเห็น.....	8
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการ.....	8
	ความหมายของนันทนาการ.....	8
	ความสำคัญของนันทนาการ.....	9
	ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ.....	9
	ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ.....	16
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุด.....	18
	ความหมายของห้องสมุด.....	18
	พัฒนาการของห้องสมุด.....	18
	ประเภทห้องสมุด.....	19
	ประเภทหนังสือในห้องสมุด.....	20
	วัตถุประสงค์ของห้องสมุด.....	20
	บริการของห้องสมุด.....	21
	ความหมายของสารสนเทศ.....	22
	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด.....	23
	ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน.....	24
	จุดประสงค์การอ่าน.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บทบาทของการอ่านที่มีต่อมนุษย์	26
บทบาทของห้องสมุดในสังคม	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยต่างประเทศ	28
งานวิจัยในประเทศ	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	75
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	81
ประวัติย่อผู้วิจัย	83

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
2 ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด	42
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน	43
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการ เป็นรายข้อ	44
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการ เป็นรายข้อ	45
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านสถานที่ให้บริการเป็นรายข้อ	46
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นรายข้อ	47
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ	48
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	49
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ	50

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้าง ที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและ เป็นรายด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด…….…… 51

12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการ ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ……..…….. 53

13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการ ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา……..…… 54

14 การทดสอบเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้าง ที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการ วิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา……..……. 55

15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการ ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ……..……... 56

16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการ ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด……..……... 57

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 5

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารนิเทศทุกประเภท ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ มีการคัดเลือกและจัดหาเข้ามาอย่างทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ มีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงานและจัดบริการต่าง ๆ อย่างมีระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร เพื่อการค้นคว้าวิจัย เพื่อความจรรโลงใจและเพื่อการนันทนาการหรือการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญในด้านความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ใช้ ทั้งนี้จะแตกต่างกันตามประเภทของห้องสมุดได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดเฉพาะ (ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542: 15)

ห้องสมุดกับนันทนาการมีความเกี่ยวข้องกันในเรื่องของการอ่าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทหนึ่ง ได้แก่ประเภทวรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน) โดยเฉพาะเรื่องของการอ่านที่มีหลายรูปแบบ ประกอบด้วย การอ่านหนังสือประวัติศาสตร์คนสำคัญ การอ่านเพื่อพัฒนาตนเอง การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านนวนิยาย การอ่านหนังสือวรรณกรรมชั้นเยี่ยม เป็นต้น (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 51-52) ห้องสมุดเป็นเหมือนแหล่งนันทนาการแหล่งหนึ่ง เนื่องจากห้องสมุดมีความสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย เป็นแหล่งรวมทั้งความรู้ความบันเทิง ผู้ใช้สามารถเลือกสรรได้อย่างเสรีตามความต้องการ ทำให้เป็นคนฉลาดทันเหตุการณ์ ช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันห้องสมุดมีบริการ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้ได้รับความบันเทิง และความรู้ในขณะเดียวกัน สามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนทุกมุมโลก ห้องสมุดช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ห้องสมุดเป็นแหล่งสารนิเทศที่กว้างไกลรับใช้สังคม ผู้ใช้บริการสามารถท่องเที่ยวไปได้ไกลอย่างไม่มีขอบเขต เช่น บริการอินเตอร์เน็ต ห้องสมุดเป็นสถานที่ไร้พรมแดน ทุกคนสามารถรับบริการได้อย่างเสมอภาค (เอื้อมพร ทัศนประสิทธิผล. 2542: 2-3)

ห้องสมุดในแต่ละหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ธนาคาร หรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่สำคัญของหน่วยงานนั้น ๆ มีหนังสือไว้บริการที่เหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน ใช้เป็นสถานที่ที่ให้พนักงานหรือบุคลากรของหน่วยงานนั้น ๆ ได้มีโอกาสในการเข้าใช้บริการเพื่อการพักผ่อน หรือผ่อนคลายจากความเครียดในการทำงาน โดยการใช้บริการด้านต่าง ๆ ในห้องสมุดเช่น การอ่านหนังสือนิตยสารบันเทิงต่าง ๆ เพื่อความจรรโลงใจ และสามารถที่จะกลับมาทำงานได้ใหม่อย่างมีความสุข ทั้งนี้เป็นการช่วยให้การปฏิบัติงานของพนักงานหรือบุคลากรในหน่วยงานได้ผลเป็นอย่างดี เพื่อส่งผลทำให้หน่วยงานนั้นเกิดความเจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเดิมเป็นหน่วยงานที่เรียกว่า สำนักงานท่องเที่ยว ต่อมาจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ. 2502 ตั้งเป็นองค์การอิสระเรียกว่า องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีชื่อย่อว่า อ.ส.ท. และได้ประกอบพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2503 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา อนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และส่งเสริมเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จัดตั้งเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 และมีชื่อย่อว่า ททท. ที่ใช้ในปัจจุบันนี้ และห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เริ่มขึ้นพร้อม ๆ กับ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นห้องสมุดเฉพาะ ให้บริการเฉพาะพนักงานเท่านั้น ต่อมาได้ขยายบริการให้กับบุคคลภายนอกได้ใช้บริการได้ด้วย และเมื่อเปลี่ยนจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทำให้ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2552)

จากบทบาทของห้องสมุดที่เป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารนิเทศทุกประเภท ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่จัดตั้งไว้บริการ สำหรับพนักงานและลูกจ้างเพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการปฏิบัติงานเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับพนักงานและลูกจ้างของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และนอกจากเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้แล้ว ห้องสมุดยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ให้กับพนักงานและลูกจ้างได้เข้าใช้บริการ ในเรื่องของการอ่านหนังสือประเภทบันเทิงต่าง ๆ เช่น นวนิยาย หนังสือพิมพ์ นิตยสารบันเทิง การ์ตูน นอกจากนี้ ในห้องสมุดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังมีภาพยนตร์ หรือการ์ตูนในรูปแบบซีดีไว้ให้พนักงานและลูกจ้างได้ยืมไปดูเพื่อความบันเทิงที่บ้านได้อีกด้วย ซึ่งจากการสัมภาษณ์พนักงานและลูกจ้างที่เข้าใช้บริการห้องสมุด พบว่ามีหนังสือในด้านวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องของคอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อย (สุจิตรา แย้มงามเหลือ. 2551: สัมภาษณ์) หนังสือนวนิยาย และนิตยสารบันเทิง มีไม่พียงพอต่อความต้องการ (สุดสวาท สุขประโยชน์. 2551: สัมภาษณ์) และซีดีรอมประเภทภาพยนตร์และการ์ตูนไม่ค่อยทันสมัย (สมภพ อินทรพิทักษ์. 2552: สัมภาษณ์) แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเข้าใช้บริการห้องสมุดของพนักงานและลูกจ้างมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปดำเนินการพัฒนาและปรับปรุง ให้ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นห้องสมุดมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับความต้องการของพนักงานและลูกจ้างให้มากที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะนำข้อมูลนั้นมาประกอบการพิจารณาในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของพนักงานและลูกจ้างอย่างแท้จริง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 915 คน (งานข้อมูลบุคลากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2551)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางการประมาณค่า ของเครจซี่และมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549 : 51 อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan) ที่ขนาดประชากร 950 คนได้กลุ่มตัวอย่าง 274 คน แต่ผู้ทำการวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างไว้มากกว่าที่กำหนดคือ 300 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
   - 1.1 เพศ
   - 1.2 ระดับการศึกษา
   - 1.3 สถานภาพ
   - 1.4 หน่วยงานที่สังกัด

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการเที่ยวแห่งประเทศไทย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการและด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกส่วนบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นการพูด หรือการเขียน ซึ่งบุคคลนั้นมีความรู้สึก โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ สถานภาพ สิ่งแวดล้อมและความเชื่อเป็นพื้นฐาน

2. พนักงาน หมายถึง บุคลากรที่มีระดับตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ประจำการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีอัตราเงินเดือนประจำ

3. ลูกจ้าง หมายถึง บุคลากรที่ไม่ใช่พนักงานไม่มีระดับตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะลูกจ้างประจำ ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยมีอัตราเงินเดือนประจำ

4. ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งเป็น

5.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

5.2 ปริญญาตรี

5.3 สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพ หมายถึง การดำรงตำแหน่งของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตำแหน่งพนักงาน หรือลูกจ้างสังกัดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

6. หน่วยงานที่สังกัด หมายถึง การแบ่งส่วนความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้านประกอบด้วย ด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด

7. บริการห้องสมุด หมายถึง การดำเนินการจัดห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ตั้งอยู่ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นห้องสมุดเฉพาะ และเปิดให้บุคคลภายนอกใช้บริการได้ แบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่

7.1 ด้านบริการนันทนาการ หมายถึง การให้บริการของห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง วรรณคดี นิตยสารหรือวารสารบันเทิงต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ นวนิยาย รวมทั้งโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ

7.2 ด้านบริการวิชาการ หมายถึง การให้บริการของห้องสมุดเกี่ยวกับหนังสือประเภทหนังสือทั่วไป ปรัชญา ศาสนา สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

7.3 ด้านสถานที่ให้บริการ หมายถึง บริเวณอาคารสถานที่ที่ให้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

7.4 ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หมายถึง การให้บริการ การอำนวยความสะดวกของพนักงานและเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต่อผู้ใช้บริการ

8. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หมายถึง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่มีสถานที่ตั้ง ณ เลขที่ 1600 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

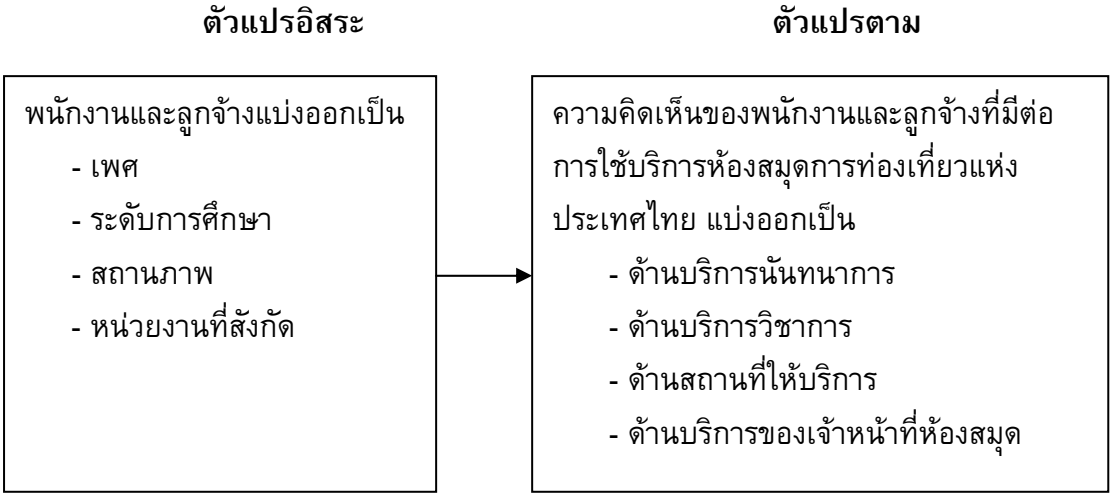

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. พนักงานและลูกจ้างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

2. พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

3. พนักงานและลูกจ้างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

4. พนักงานและลูกจ้างที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
    1.1 ความหมายของความคิดเห็น
    1.2 องค์ประกอบของความคิดเห็น
    1.3 ความสำคัญของความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการ
    2.1 ความหมายของนันทนาการ
    2.2 ความสำคัญของนันทนาการ
    2.3 ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
    2.4 ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุด
    3.1 ความหมายของห้องสมุด
    3.2 พัฒนาการของห้องสมุด
    3.3 ประเภทห้องสมุด
    3.4 ประเภทหนังสือในห้องสมุด
    3.5 วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
    3.6 บริการของห้องสมุด
    3.7 ความหมายของสารสนเทศ
    3.8 ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด
4. ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน
5. จุดประสงค์การอ่าน
6. บทบาทของการอ่านที่มีต่อมนุษย์
7. บทบาทของห้องสมุดในสังคม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    8.1 งานวิจัยต่างประเทศ
    8.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็น หมายถึงการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่จะพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จิตตินันทน์ เดชะคุปต์ (2538: 5) กล่าวว่า ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึงการแสดงออกถึงความเชื่อบางอย่าง เจตนคติบางอย่างและค่านิยมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของการกระทำ อาจไม่สอดคล้องกับการแสดงออกทางความคิดเห็นต่อสิ่งนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:13) กล่าวว่าความคิดเห็น ถือได้ว่าเป็นการแสดงออกทางด้านเจตคติอย่างหนึ่ง แต่การลงความเห็นนั้นมักมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ (2522: 9) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งมีวิจารณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายแคบกว่าเจตคติ (Attitude) เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และเจตคติของบุคคลความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

สุโท เจริญสุข (2524: 58-59) ได้กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

สุชา จันทน์เอม; สุรางค์ จันทน์เอม (2520: 104) ได้อธิบายเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่าความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปและความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ

จากความหมายของความคิดเห็นที่นำมากล่าว สรุปได้ว่าความคิดเห็น เป็นความรู้สึกส่วนบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นการพูด หรือการเขียนซึ่งบุคคลนั้นมีความรู้สึกได้ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ สถานภาพ สิ่งแวดล้อมและความเชื่อเป็นพื้นฐาน ซึ่งความคิดเห็นที่แสดงออกมานั้นอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่นก็ได้ และความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งความคิดเห็นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ

องค์ประกอบของความคิดเห็น

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971: 2-3) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิดเห็นไว้ว่าสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือสภาวการณ์ใด ๆ ความรู้ ความคิด ดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวก

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก ได้แก่ อารมณ์ หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะกำหนดทิศทางความคิดเห็น คือถ้ามีความรู้สึกดี บุคคลจะมีความเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ามีความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งนั้นบุคคลจะมีความเห็นในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงความคิดเห็นของบุคคล คือ ถ้าแสดงออกอย่างชัดเจน แสดงว่ามีความคิดเห็นเป็นบวกหรือเป็นลบแน่นอน

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความเห็น เป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด หรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะมีประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่าง ๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม ถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้วก็ควรจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนต่อโครงการจึงจะเกิดผลดีคือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินโครงการ และทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามีส่วนร่วมทำให้เกิดการต่อต้าน ถ้าสาธารณชนมีส่วนร่วมหรือมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในโครงการใด ๆ ที่จะพัฒนาประเทศนั้น ก็จะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือรักษาไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดทำงานด้วย (ยศ คำสีแก้ว. 2551: 12)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนันทนาการ

ความหมายของนันทนาการ

นันทนาการ เดิมมาจากคำว่า “สันทนาการ” ที่บัญญัติโดยพระยาอนุมานราชธน หรือเสฐียรโกเศศ ซึ่งมาจากคำว่า “นันทน” หมายความว่าร่าเริง สนุกสนาน สนธิกับคำว่า “อาการ” เรียกว่า นันทนาการ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมของคนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก่อให้เกิดความสุข สนุกสนาน ร่าเริง ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Recreation” (เพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร. 2547: 15)

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 17-18) ได้กล่าวถึงความหมายของนันทนาการพอสรุปได้ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่นหรือการสร้างพลังขึ้นมาใหม่ เป็นความหมายเริ่มแรกที่อธิบายว่า การที่บุคคลได้รับประทานอาหารเข้าไปแล้วเปลี่ยนเป็นพลังงาน โดยแรงขับภายใน จะทำให้เขาใช้พลังงานในรูปแบบของการเคลื่อนไหวหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก่อให้เกิดการเหนื่อย เมื่อยล้า ดังนั้น บุคคลจึงต้องการนันทนาการเพื่อสร้างพลังขึ้นมาใหม่หรือสร้างความสดชื่นขึ้นมาอีกครั้ง

2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม (Activities) ที่มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย การที่บุคคลหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความสนใจของตน แล้วก่อให้เกิดผลการพัฒนาอารมณ์ให้เกิดความสุข สนุกสนาน

3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการ (Process) กล่าวคือนันทนาการเป็นกระบวนการในการพัฒนาประสบการณ์ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม โดยอาศัยกิจกรรมทางนันทนาการเป็นสื่อ ในช่วงเวลาว่าง โดยที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

4. นันทนาการ หมายถึง สวัสดิการสังคม (Social welfare) เป็นสถาบันทางสังคม ซึ่งรัฐบาลและฝ่ายบริหารท้องถิ่นจะต้องมีหน้าที่จัดการให้บริการแก่ชุมชนเพื่อสร้างบรรยากาศของเมืองและของประเทศให้น่าอยู่ มีความอบอุ่น เช่น อุทยานแห่งชาติ ศูนย์เยาวชน สวนสาธารณะ เป็นต้น

ความสำคัญของนันทนาการ

เพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร (2547: 22-23) กล่าวไว้ว่า นันทนาการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของคนเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจนเป็นผลให้ต้องมีปัจจัยที่ห้าอีกหนึ่งอย่างนอกจาก เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และอาหารแล้ว การพักผ่อนก็มีความจำเป็นในชีวิตของคนเราเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่ง จากการเปลี่ยนแปลงนี้เองทำให้นันทนาการมีบทบาทและมีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งความสำคัญของนันทนาการต่อบุคคลและสังคมมีดังนี้

1. ประชากรในสังคม นันทนาการเป็นสื่อสำคัญในการที่พัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

2. ครอบครัว เป็นสังคมส่วนย่อยที่สุด ในปัจจุบันความจำเป็นในการทำมาหากิน สภาพแวดล้อมที่จะต้องแข่งขันกับเวลาและคนอื่นๆ ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีโอกาสที่จะพบกันมากนัก ดังนั้นกิจกรรมนันทนาการจะเป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศอบอุ่นในครอบครัว และยังช่วยลดปัญหาการใช้เวลาว่างให้กับสมาชิกในครอบครัวด้วย ทำให้ผู้นำครอบครัวได้ทำบทบาทของตนเองได้ดีขึ้น

3. ชุมชน นันทนาการช่วยพัฒนาชุมชนให้มีความสมบูรณ์หลายๆ ด้านด้วยกัน คือ ช่วยสร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความขยันขันแข็งทั้งนี้ เพราะกิจกรรมนันทนาการช่วยให้สมาชิกในสังคมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี และก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 37- 55) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนันทนาการไว้ดังนี้

1. กิจกรรมทางศิลปหัตถกรรม เป็นกิจกรรมส่งเสริมความสามารถ ทักษะ สมาธิ ความประณีตและความอุตสาหะ ให้แก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อมๆกัน และยังก่อให้เกิดรายได้อีกด้วย ซึ่งประกอบด้วย การประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ การพิมพ์ภาพและลวดลายต่างๆ การตกแต่งบ้าน การเย็บปักถักร้อย การประกอบอาหาร การแกะสลัก การปั้นและการวาดภาพ

2. กิจกรรมเกมกีฬา เป็นกิจกรรมที่ต้องการความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ ความเคลื่อนไหว สติปัญญา ความทนทาน ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและจิตใจ กิจกรรมประเภทนี้มักจะจัดในที่ที่มีพื้นที่บริเวณกว้าง ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทเกม กีฬา นอกจากจะได้ความสนุกสนานแล้วยังช่วยให้มีสุขภาพดี สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาดี ช่วยให้รูปร่างดี ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการประเภทเกม กีฬา จึงเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทายความสามารถของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสมารถเลือกเข้าร่วมได้ตามวัยต่าง ๆ เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ หรือวัยผู้สูงอายุ เป็นต้น ประกอบด้วย 6 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

2.1 เกม คือ กิจกรรมที่มีความหลากหลายในรูปแบบต่างๆ เช่น เกมเบ็ดเตล็ด เกมที่นำไปสู่กีฬาใหญ่ เกมประกวด เกมสร้างสรรค์ เกมกลุ่มสัมพันธ์ เกมส่งเสริมคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ชักเย่อ วิ่งเปี้ยว ลิงจับหลัก อีกาฟักไข่และมอญซ่อนผ้า

2.2 กีฬาประเภทเดี่ยวและประเภทคู่ เช่น ยิงธนู กรีฑา ว่ายน้ำ แบดมินตัน ปิงปอง เทนนิสและแข่งเรือ

2.3 กีฬาประเภททีม ปัจจุบันได้รับความนิยมสูง เนื่องจากกีฬาประเภททีม จะช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสังคม ความสามัคคี มนุษยสัมพันธ์ การรวมกลุ่มเป็นสมาชิกของกลุ่ม การแสดงออกในความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ กีฬาประเภททีม ได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล ตะกร้อ ฮอกกี้ วอลเลย์บอลและแชร์บอล

2.4 กีฬาสำหรับสตรีและเด็ก เป็นการจัดการกีฬา เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬามากขึ้น เช่น ห่วงยาง แชร์บอล ว่ายน้ำ วอลเลย์บอล และยิมนาสติก ส่วนในเด็กนั้น ปัจจุบันองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมกีฬา ได้มีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนในการเล่นและแข่งขันกีฬา ตามความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย เช่น ฟุตบอล ว่ายน้ำ กรีฑา (ระยะสั้น) ยิมนาสติกและวอลเลย์บอล

2.5 กีฬานันทนาการ หมายถึง กีฬามวลชน (Mass sport) หรือกีฬาที่นิยมเล่นกันทั้งชาย หญิง เด็ก ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และกีฬาในกลุ่มคนพิเศษ เช่น คนพิการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมเล่นกีฬาในช่วงเวลาว่าง เป็นการส่งเสริมคุณค่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมิได้มุ่งผลสัมฤทธิ์จากการแข่งขัน เช่น เดิน วิ่ง เพื่อสุขภาพ กีฬาระหว่างเมือง แรลลี่ทัวร์ การทดสอบสมรรถภาพทางกาย ดำน้ำและปีนเขา

2.6 กีฬาเพื่อการแข่งขัน หมายถึง กีฬาที่เป็นเรื่องทักษะทางการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศในการแข่งขัน มีการฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง โดยหวังผลประโยชน์จากการแข่งขัน ฉะนั้นในส่วนของผู้เล่นจะไม่ถือว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการ แต่ในส่วนของผู้ชมนั้นถือว่าใช่ เพราะเป็นการให้

ความสนุกสนานเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ เสริมสร้างประสบการณ์ พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และมีส่วนร่วมได้อีกด้วย เช่น ฟุตบอล เซปักตะกร้อ มวยสากล เทนนิสและบาสเกตบอล

3. กิจกรรมการเต้นรำและกิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ให้คุณค่าพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม ส่งเสริมการแสดงออก สร้างมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ รู้จักมารยาทของสังคมและวัฒนธรรม ส่วนกิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ใช้เสียงจังหวะของดนตรีมาประกอบ ซึ่งประกอบด้วย การเต้นรำประเภทจังหวะลาตินอเมริกา การเต้นรำประเภทจังหวะบอลรูม การเต้นรำพื้นเมือง การเต้นรำประกอบเพลง การเคลื่อนไหวเบื้องต้น การรำวงมาตรฐาน การรำกลองยาว การฟ้อนรำประจำภาคต่าง ๆ เช่น ภาคเหนือเป็นการฟ้อนเล็บ ภาคอีสานเป็นรำเซิ้งกระติ๊บ รำภูไท ภาคกลาง เป็นการรำเคียว รำวง และภาคใต้เป็นการรำมโนราห์ เป็นต้น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างความประทับใจ มีความซาบซึ้งในธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน และสังคมในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป การท่องเที่ยวส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งบุคลิกภาพ การได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งนันทนาการนอกห้องเรียนเป็นการศึกษาธรรมชาติของชุมชนที่แท้จริง นอกจากนี้ การท่องเที่ยวทัศนศึกษายังเป็นการช่วยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจช่วยกระจายรายได้ลงสู่ชนบทและเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย

4.1 ด้านศิลปะและดนตรี หมายถึง กิจกรรมที่แสดงออกทางด้านศิลปะและดนตรี รวมถึงกระบวนการผลิตศิลปะและดนตรี สถานที่รวบรวมผลงานทางด้านนี้ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โรงละครแห่งชาติ ศูนย์วัฒนธรรม หอศิลป์ โรงภาพยนตร์

4.2 ด้านวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ หมายถึงกิจกรรมทัศนศึกษาที่เป็นการศึกษาทางด้านวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เช่น วัด โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน อุทยานประวัติศาสตร์ ได้แก่ เมืองโบราณ หลักศิลาจารึกและอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญของชาติ

4.3 การติดต่อสื่อสารคมนาคม คือกิจกรรมทัศนศึกษาทางด้านกิจกรรมการติดต่อสื่อสารคมนาคม เช่น ระบบวิทยุ โทรทัศน์ ท่าเรือ สถานีรถไฟและท่าอากาศยาน เป็นต้น

4.4 ด้านสถานที่ทางราชการ เป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาการบริหารงานของหน่วยงานหรือองค์การของรัฐ เพื่อให้เข้าใจถึงระบบการทำงานของทางราชการ เช่น ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา กระทรวง ทบวง กรม โรงเรียน และศาลากลางจังหวัด

4.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้ได้สัมผัส มีความเข้าใจ ก่อให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวศึกษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนสัตว์ สวนสมุนไพร สวนไม้ทางวรรณคดี เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า น้ำตก ป่าเขา ลำธารและพันธุ์ไม้

4.6 ด้านโรงงานและสถานที่ประกอบการ เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาอุตสาหกรรมในท้องถิ่นและครัวเรือน เช่น ฟาร์ม โรงงานสิ่งทอ โรงงานรองเท้า โรงงานเสื้อผ้า โรงงานกระดาษ และโรงงานผลไม้อัดกระป๋อง

4.7 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำทางทะเล พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ท้องฟ้าจำลอง และนิทรรศการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4.8 แหล่งพัฒนาสุขภาพอนามัย เช่นสวนสาธารณะต่างๆ ศูนย์กีฬา และศูนย์สุขภาพ

5. กิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและความสงบสุข เป็นกิจกรรมที่สอนคุณค่าในเรื่องของการพัฒนาสมาธิ จิตใจและความสุขสงบ ซึ่งไม่ได้เน้นในเรื่องของการเคลื่อนไหว เรื่องความตื่นเต้นหรือความสนุกสนาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ จะช่วยให้ผ่อนคลายความเครียด มีโอกาสได้ศึกษาตนเองและระบบต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ็บป่วยน้อยลง ประกอบด้วย กิจกรรมฝึกสมาธิ เป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ทุกเพศ ทุกวัย แม้แต่เด็กเล็ก ๆ เพราะการทำสมาธิไม่ได้ยุ่งยากอย่างที่คิด และทำให้เรามีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น การฝึกโยคะเป็นกิจกรรมที่เน้นเรื่องการบริหารกายคู่กับการบริหารจิต ในแต่ละท่าของโยคะจะสอดคล้องกับการหายใจเข้า-ออก ทำให้เกิดสมาธิ ช่วยพัฒนาระบบการทำงานภายในของร่างกาย ร่วมทั้งพัฒนาจิตใจให้สงบ การฟังเพลง ศึกษาธรรม ปรัชญามวยจีน

6. กิจกรรมการละคร เป็นกิจกรรมการแสดงออกที่สะท้อนภาพความเป็นอยู่ของสังคม หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน การสร้างความรู้สึก การแสดงออก ให้ความเพลิดเพลิน และการเรียนรู้ แง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตผ่านทางตัวละคร นันทนาการประเภทละครเกิดได้หลายวิธีการ เช่น เกิดจากการแสดงพิธีการทางศาสนา เกิดจากความฝัน หรือจินตนาการที่ช่วยส่งเสริมทางด้านความสนุกสนานรื่นเริงให้แก่ผู้แสดงและผู้ชมได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วย การละครในลักษณะการเลียนแบบ เป็นการส่งเสริมจินตนาการการเลียนแบบพฤติกรรมของคน สัตว์ หรือธรรมชาติ การละครแบบสร้างสรรค์ส่งเสริมการแสดงออก ทำให้เกิดจินตภาพ ภาพพจน์ แนวคิด เพื่อปลุกอารมณ์ในแบบต่างๆ การละครเป็นพิธี ซึ่งเป็นการแสดงที่แสดงถูกกำกับบทบาท ลีลา ท่าทาง ให้เป็นไปตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้ชมเกิดความพึงพอใจในการใช้ความสามารถของผู้แสดงจากการท่องบท การเลียนแบบและวินัยของผู้แสดง ละครร้อง ละครรำ ละครชาตรี มโนราห์ โขน หนังตะลุง หุ่นกระบอก นาฏศิลป์ ละครพูด

7. กิจกรรมงานอดิเรก เป็นกิจกรรมที่ทำในช่วงเวลาว่างของตน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาคุณค่าของชีวิตตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยสูงอายุ ช่วยส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิต เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมสามารถเลือกตามความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นงานประดิษฐ์ งานวาดภาพ งานสะสมแสตมป์ งานออกแบบ การเรียนรู้เทคนิคและศาสตร์วิชาใหม่ ๆ นายแพทย์ วิลเลี่ยม ออสเลอร์ (Dr.William Osler) ชาวอังกฤษกล่าวถึงคุณค่าของงานอดิเรกว่า ชีวิตของคนเรา จะไม่มีความสุขหรือขาดความอบอุ่น งานอดิเรกก่อให้เกิดคุณค่าด้านธรรมชาติศึกษา การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์และได้ออกกำลังกาย หรือเพลิดเพลินไปกับกิจกรรมนั้น ๆ งานอดิเรกจัดเป็นกิจกรรมนันทนาการ ที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณค่าชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิต เป็นการบำบัดทางกายและจิตใจ ส่งเสริมให้บุคคลได้

เลือกกิจกรรมตามความสนใจ สมัครใจและกระทำด้วยความเต็มใจ โดยใช้เวลาว่างที่มีอยู่ปฏิบัติกิจกรรม ประกอบด้วย

7.1 งานอดิเรกประเภทสะสม ได้แก่ การสะสมวัตถุสิ่งของต่างๆ เช่น รูปภาพ เหรียญสตางค์ ของเก่าแก่ รถยนต์ แสตมป์ เครื่องลายคราม พันธุ์ไม้ เปลือกหอย ฯลฯ

7.2 งานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ประดิษฐ์ เป็นงานประเภทประดิษฐ์ หรือตกแต่ง เช่น การประดิษฐ์ของเล่น ตกแต่งบ้านเรือน อุปกรณ์ของเด็กเล่น ฯลฯ

8. กิจกรรมนันทนาการดนตรีและการร้องเพลง เสียงดนตรีเป็นภาษาสากลที่ให้สื่อสารกันทั่วโลก สามารถถ่ายทอดความรู้สึกของมนุษย์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน มนุษย์มีความคุ้นเคยกับดนตรี ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การแสดงออก การท้าทาย การแสดงความสามารถชั้นสูงที่บุคคลพึงกระทำได้ กิจกรรมดนตรีช่วยระบายอารมณ์ จิตใจแจ่มใสเบิกบาน เป็นการผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือเวลาว่าง กล่าวโดยสรุป ดนตรีเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ต้องมีควบคู่กับสังคม และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันที่มีบทบาทต่อบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้

8.1 การร้องเพลง ถือเป็นการแสดงถึงความสามารถโดยเฉพาะของแต่ละบุคคล สามารถนำไปประกอบกิจกรรมนันทนาการในวาระ และโอกาสที่แตกต่างกันออกไป เช่น การร้องเพลงอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินในหมู่เพื่อฝูง การร้องเพลงในชุมชน จะเป็นกลุ่มหรือเดียว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนาน การร้องเพลงประสานเสียง เป็นการร้องเพลงเฉพาะหมู่คณะ หรือสถาบัน หรือท้องถิ่น เช่น เพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ หรือเพลงประจำวงซิมโฟนี เป็นต้น การร้องเพลงสำหรับดนตรีเล็กเป็นการร้องเพลงประกอบดนตรีบางชิ้น เช่น ออร์แกน กีตาร์และเปียโน เป็นต้น การร้องเพลงไทยเดิมเป็นการร้องเพลงเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทย

8.2 การเล่นหรือบรรเลงดนตรี เป็นกิจกรรมนันทนาการที่สามารถปฏิบัติได้ทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากล เช่น การเล่นกีตาร์ เปียโน ออร์แกน หรือเล่นเครื่องดนตรีไทย เช่น พิณ ซอ ซึง ระนาด ขลุ่ย ปี่ เป็นต้น เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล โดยอาศัยการฝึกฝนและมีทักษะของการเล่นดนตรีที่ถูกต้องอย่างมีแบบแผน จึงมีความไพเราะเพลิดเพลินใจและทำให้มีความสุข

8.3 การฟังดนตรี เป็นการร่วมกิจกรรมโดยการฟัง การได้ยิน ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินความซาบซึ้งในจังหวะทำนองดนตรี ในปัจจุบันจัดเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งเรียกว่า สังคีตนิยม ซึ่งรวมไปถึงการฟังเพลงจากการร้อง เทปหรือแผ่นดิสก์ วิทยุ โทรทัศน์ คอนเสิร์ตและการขับร้อง

8.4 กิจกรรมเพลงประกอบจังหวะ เป็นการฟังเพลงจังหวะดนตรี แล้วมีการเคลื่อนไหวทางร่างกายประกอบ เช่น ลีลาศ กิจกรรมเข้าจังหวะ ลาวกระทบไม้ รำวง รำกลองยาว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงออกถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น

8.5 กิจกรรมดนตรีแบบสร้างสรรค์ เป็นการแสดงออกถึงความสามารถทางด้านความคิดและจินตนาการ ในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การแต่งเพลง การประดิษฐ์เครื่องดนตรี การกำหนดเสียงดนตรี

8.6 กิจกรรมส่วนผสมดนตรี เป็นการแสดงออกโดยมีดนตรีเป็นองค์ประกอบ เช่น การเต้นรำพื้นเมือง หนังตะลุง โอเปร่า สเก็ตน้ำแข็ง ยิมนาสติก ประเภท Floor exercise การบริหารร่างกายประกอบดนตรี

9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมปลอดภัยจากมลภาวะเป็นพิษ แหล่งนันทนาการประเภทนี้ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ค่ายพักแรม สวนหย่อม สวนสัตว์ สวนผลไม้ พิพิธภัณฑ์ หรือศูนย์ชุมชนที่นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมในบ้านหรือในห้องเรียน

กิจกรรมนันทนาการค่ายพักแรม เป็นกิจกรรมกลางแจ้งนอกเมืองที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการผสมผสานกิจกรรมต่างๆเข้าด้วยกัน เช่น ศิลปหัตถกรรม การดำรงชีวิตในป่า การสร้างวัสดุอุปกรณ์จากธรรมชาติ การตกปลา ศึกษาธรรมชาติ อนุรักษ์ธรรมชาติ และคุณค่าทางสังคม

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถที่มีบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งได้ให้ความสนใจ เช่น การแข่งรถ แข่งเรือ ไต่เขา ผจญภัยในป่า การเดินทางไกล เป็นต้น

10. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการความรัก ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ความอบอุ่น และการเป็นเจ้าของ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการทางสังคมจึงเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโอกาสให้บุคคลมีมนุษยสัมพันธ์ มีความเข้าใจ มีความสามัคคีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น การเล่นเกม การแข่งขันกีฬา การเล่นละคร เป็นต้น กิจกรรมที่นำมาใช้ ซึ่งประกอบด้วย เกม เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เกมสร้างสรรค์ เกมเบ็ดเตล็ด เกมการแข่งขันและการจินตนาการ ละครเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม เสริมสร้างการแสดงออก และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดนตรีเพื่อการสร้างสรรค์ในกลุ่มคน และเป็นการระบายอารมณ์ สร้างความรัก ความเข้าใจ มิตรภาพ และวัฒนธรรมประเพณี การเต้นรำ กิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ การละเล่นพื้นบ้าน และการเต้นรำประกอบจังหวะดนตรี เป็นการเปิดโอกาสทางสังคมให้แก่ชุมชน กีฬาเพื่อนันทนาการ ส่งเสริมคุณค่าความสามัคคี การใช้เวลาว่างของสมาชิกเพื่อทางสังคม มนุษยสัมพันธ์ เสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและจิตใจ ศิลปหัตถกรรมมีประโยชน์ต่อชุมชน ใช้เป็นสื่อสัมพันธ์ภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น งานจักรสาน เย็บปักถักร้อย เครื่องปั้นดินเผา และการตกแต่งสถานที่สำคัญของหมู่บ้าน งานเลี้ยงสังสรรค์ การรับประทานอาหารนอกบ้าน ร่วมงานปาร์ตี้ ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เสริมสร้างบรรยากาศให้แก่ครอบครัว และชุมชนเกิดความอบอุ่น และความสามัคคีในหมู่คณะ

11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในเทศกาลพิเศษต้องมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมกิจกรรม เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส ตรุษจีน ปีใหม่ รวมทั้งกิจกรรมในวันพิเศษของบุคคลในครอบครัว เช่น วันเกิด วันครบรอบแต่งงาน เป็นต้น ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังนี้

11.1 วันกิจกรรมนันทนาการพิเศษ ในเทศกาลมหกรรมต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทงและวันสถาปนาสถาบัน

11.2 นิทรรศการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชน เช่น งานอดิเรก การประกวดสิ่งประดิษฐ์ การประกวดสัตว์เลี้ยง

11.3 การแสดงบนเวที เช่นละคร ดนตรีและลิเก

11.4 การประกวดทักษะความสามารถ เช่น การจัดกระเช้าดอกไม้ การจัดสวนหย่อม การจัดตู้ปลาสวยงามและการแข่งขันกีฬา

11.5 กิจกรรมเต้นรำ ลีลาศ ดนตรี ศิลปหัตถกรรมและกีฬาพื้นเมือง

12. กิจกรรมนันทนาการ วรรณกรรม (พูด อ่าน เขียน) เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรมทุกชนิดล้วนส่งเสริมให้เราได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ในรูปแบบการอ่าน การพูด การเขียน ทำให้มีทักษะในการใช้ภาษาได้ดี สามารถเข้าใจสำนวนภาษาได้อย่างลึกซึ้ง กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรมเป็นกิจกรรมที่ประหยัด และทุกคนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้ ประกอบด้วย

12.1 การพูด ทำให้ได้แลกเปลี่ยนทัศนะคติในเรื่องต่าง ๆ ลักษณะการพูด สามารถสื่อได้หลากหลายเช่น โต้วาที การอภิปราย การเล่านิทาน หรือการพูดในที่ชุมชน เป็นต้น

12.2 การอ่าน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จากการอ่านหนังสือหลายๆ ประเภท ได้แก่ประวัติบุคคลสำคัญ อ่านหนังสือพิมพ์ นวนิยาย การ์ตูน วรรณกรรม

12.3 การเขียน ทำให้แสดงออกถึงความต้องการและทัศนะคติของเราที่มีต่อเรื่องต่าง ๆ เช่น การเขียนนิยาย การเขียนร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง เป็นต้น

13. กิจกรรมบริการอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การให้และการรับ ความร่วมมือของชุมชน อันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และการพัฒนาจิตใจของบุคคลและสังคม กิจกรรมอาสาสมัครเป็นการให้การบริการโดยปราศจากสินจ้างรางวัล เป็นการเสริมสร้างทักษะและการสร้างคุณภาพชีวิต การให้บริการอาสาสมัครทำให้ชุมชนและประเทศชาติที่ได้รับการพัฒนาจากความร่วมมือของกลุ่ม ดังนั้นหน่วยงานเอกชน ชุมชนและองค์กรธุรกิจการค้า จึงมีส่วนร่วมที่สำคัญต่อการจัดบริการอาสาพัฒนาชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ประกอบด้วย

13.1 การพัฒนาชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ โบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยว

13.2 ลูกเสือชาวบ้าน และพัฒนาชุมชน

13.3 กีฬา ที่จัดโดยสโมสร ชมรม และสมาคม

13.4 กิจกรรมศิลปะชุมชน และวัฒนธรรมประเพณี

13.5 นันทนาการนอกเมือง กลางแจ้ง ช่วยส่งเสริมคุณค่าอาสาสมัคร การให้ การรับ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

13.6 สมาคม Y.M.C.A สมาคม Y.W.C.A และบ้านพักเยาวชน จัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนในเมืองและนานาชาติ

13.7 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ จัดกิจกรรมพัฒนาอาสาสำหรับเยาวชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์

13.8 ศูนย์เยาวชน ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

13.9 โรงเรียน และสถาบันอุดมศึกษา ฝึกอบรมนักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้รู้จักกิจกรรมบริการอาสาสมัครและสามารถร่วมดำเนินการได้

13.10 สมาคมและมูลนิธิที่เป็นองค์การเอกชนอาสาสมัคร จัดกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อบริการชุมชนและสังคมประเภทต่างๆ เช่น สมาคมแม่บ้าน สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย มูลนิธิสายใจไทย มูลนิธิร่วมกตัญญู มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง สโมสรโรตารีไลออน

14. กิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นทางด้านการส่งเสริมความแข็งแรงสมบูรณ์ให้แก่ร่างกาย กิจกรรมประเภทนี้เป็นกิจกรรมที่ผสมผสานให้แต่ละคนได้จัดลีลาการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อให้สมดุลที่สุด เช่น การออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ จะช่วยลดการเสี่ยงต่อโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง ช่วยเพิ่มความแข็งแรงของกระดูก และกล้ามเนื้อ ทำให้จิตใจเบิกบาน ลดความตึงเครียดลงและทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การพักผ่อน การส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น ไปเที่ยว ชมภาพยนตร์ ฝึกสมาธิ

15. กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้หลายอย่าง โดยเฉพาะในเรื่องของการทำงานเป็นทีม ซึ่งมักจะเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกันสำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน ดังนั้น กิจกรรมประเภทนี้ จึงเหมาะกับการนำไปใช้ในชุมชน หรือในหน่วยงานที่มีจำนวนบุคลากรมากๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานภาคเอกชน และในสถานศึกษาทุกระดับ เป็นต้น กิจกรรมประเภทนี้ทำให้เรารู้จักที่จะเรียนรู้และคนหาตัวเอง ทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย เกมส่งเสริมคุณค่าประชาธิปไตย เกมการทำงานเป็นทีม หรือเกมการปกครองและบริหารกลุ่ม เกมค่านิยม เกมสังเกตพฤติกรรม เกมฝึกการฟัง - พูด – คิด เกมการสร้างความคุ้นเคย เช่น สัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม

ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ

ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการพอจะสรุปเป็นหัวข้อใหญ่ๆ 3 หัวข้อดังนี้ (ชูชีพ เยาวพัฒน์. 2543: 26)

1. ประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้คนเรามีสุขภาพที่ดีทั้งกางกายและทางจิตใจ เนื่องจากในชีวิตประจำวันของแต่ละคนเต็มไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย จึงทำให้คนเราละเลยต่อการออกกำลังกาย ร่างกายจึงไม่มีความแข็งแรงสมบูรณ์และทรุดโทรมได้ง่าย ดังนั้น นันทนาการในการออกกำลังกายจึงช่วยส่งเสริมให้ร่างกายมีสมรรถภาพทางกายสูงขึ้น ส่วนทางด้านจิตใจก็ได้พักผ่อน ทำให้คลายความตึงเครียดลง ลดความวิตกกังวล สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือทำงานต่างๆได้ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มกระตุ้นให้มีการแสดงออก และช่วย

เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล

2. ประโยชน์ต่อครอบครัว กิจกรรมนันทนาการบางอย่าง นอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินทำให้ชีวิตครอบครัวเป็นสุขและอบอุ่น เช่น การปลูกต้นไม้ จัดสวน ทำสวนครัว วาดภาพเขียนการ์ตูน สะสมแสตมป์ และยังอาจเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวทางอ้อมอีกด้วย และในบางครั้งก็มีส่วนช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มความรัก ความอบอุ่นแก่ครอบครัวมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นจากการที่ใช้นันทนาการเป็นสื่อกลาง

3. ประโยชน์ต่อสังคม

3.1 ก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกัน ในการทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสาธารณประโยชน์ช่วยให้มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

3.2 ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นการเพิ่มคุณธรรมแก่บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ทำให้เขาเหล่านั้นมีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ ลดความเห็นแก่ตัวลง

3.3 ส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพ การที่บุคคลได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมกันทำให้สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันและลดช่องว่างระหว่างสถานภาพที่แตกต่างกันได้ สร้างความเป็นมิตร เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงที่ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันความสุขความสงบของสังคมก็จะเกิดขึ้น เช่น การเล่นกีฬาเพื่อเชื่อมความสามัคคี การจัดนิทรรศการและการจัดการแสดงของโรงเรียน เป็นต้น

3.4 ลดปัญหาการประพฤติผิดศีลธรรมหรือปัญหาอาชญากรรม เพราะเด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างในการพัฒนาลักษณะนิสัยของตนให้เป็นที่พึงปรารถนาต่อสังคม การสร้างสุขภาพยังมีวิธีอีกมากมาย แต่จะต้องอาศัยเวลาซึ่งกำหนดให้แน่นอนนั้นไม่ได้ แต่จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต และสิ่งที่ทุกคนจะต้องประสบอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงก็คือ ความเสื่อม ความร่วงโรยของร่างกายที่จะเกิดขึ้นอย่างช้าๆ เมื่อถึงเวลานั้นคงไม่มีใครที่จะต้องการร่างกายของคนเราจะต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนอิริยาบถนั้น ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งของมนุษย์และสัตว์ กระทำเพื่อการยืดเส้นยืดสายหรือช่วยและป้องกันความปวดเมื่อย บางครั้งจะกระทำโดยสัญชาติญาณเพื่อช่วยให้ร่างกายมีความสบายขึ้น นอกจากนั้นแล้วยังช่วยชะลอความชราและการเสื่อมของอวัยวะต่างๆ แล้วยังช่วยสร้างภูมิต้านทานให้แก่ร่างกาย สร้างความแข็งแกร่ง เสริมบุคลิกภาพ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมทางร่างกาย สถานที่และอื่นๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุด

ความหมายของห้องสมุด

ห้องสมุด (Library) เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมอารยะ คำว่า สถาบัน หมายถึงสิ่งที่คนในส่วนรวมคือสังคม จัดตั้งให้มีขึ้นเพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525, 2531: 779) จึงอาจนับเนื่องห้องสมุดเป็นสถาบันสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดความรู้ ความคิด ภูมิปัญญาและประสบการณ์ของบรรพชนสู่มวลมนุษย์สืบไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยมีบรรณารักษ์หรือนักเอกสารสารสนเทศรวบรวมทรัพยากรสารนิเทศ (Information resources) จัดระบบและให้บริการสารนิเทศแก่กลุ่มเป้าหมาย

ห้องสมุด หรือหอสมุด (Library) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Liber (วัลภา จันทรดี. 2546: 1) หมายถึงหนังสือ ส่วนพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2542 (2542: 2546: 1) ให้ความหมายห้องสมุดไว้ว่า หมายถึงห้องหรืออาคารที่ระบบการจัดเก็บรวบรวมรักษาหนังสือประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจรวมทั้งต้นฉบับ ลายมือเขียน ไมโครฟิล์ม เป็นต้น

อาภากร ธาตุโลหะ (2547: 3 อ้างอิงจาก American Library Association. 2001) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดไว้ว่า เป็นแหล่งรวบรวมหนังสือ งานเขียน ตลอดจนความสะดวกในการจัดเก็บและมีหน่วยงานรับผิดชอบในการบำรุงรักษา ห้องสมุดสมัยใหม่จัดเก็บวัสดุ ต้นฉบับตัวเขียน จุลสาร โปสเตอร์ ภาพถ่าย ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เทปบันทึกเสียง และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นที่ค้นคว้าหาความรู้ ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งสารนิเทศ ซึ่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ มีกระบวนการ คัดเลือก จัดหา จัดหมวดหมู่บันทึก จัดเก็บและให้บริการ อย่างเป็นระบบมีแบบแผน ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้แก่ผู้ใช้

พัฒนาการของห้องสมุด

ห้องสมุดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาดำเนินงาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกี่ยวกับประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ระบบการดำเนินงานและการให้บริการ ทำให้มีคำเรียกชื่อห้องสมุดสรุปได้ดังนี้ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2548: 12-13)

1.ห้องสมุดแบบดั้งเดิม (Conventional or paper library) จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก สืบค้นสารสนเทศด้วยบัตรรายการ (ระบบมือ)

2. ห้องสมุดอัตโนมัติ (Automated library) นำห้องสมุดอัตโนมัติมาให้ดำเนินการ สืบค้นสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ (Online public access catalog – OPAC)

3. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic library) จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นสารสนเทศผ่านระบบเครือข่าย

4. ห้องสมุดดิจิทัล (Digital library) จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปของดิจิทัล (Digital content) ค้นหาสารสนเทศได้โดยไม่จำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ (Any time, any where)

5. ห้องสมุดเสมือน (Virtual library) เหมือนห้องสมุดในจินตนาการ คือไม่มีตัวอาคารและทรัพยากรสารสนเทศ ใช้อินเตอร์เน็ตช่วยในการค้นหาสารสนเทศได้ทั่วโลก

6. ห้องสมุดลูกประสม (Hybrid library) นำเทคโนโลยีหลายรูปแบบมาจัดการทรัพยากรสานสนเทศ ให้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประเภทห้องสมุด

ห้องสมุดโดยทั่วไปแบ่งเป็น 5 ประเภท ดังนี้ (อาภากร ธาตุโลหะ. 2547: 5)

1. ห้องสมุดโรงเรียน (School library) คือห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ สนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองให้แก่เยาวชน

2. ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย (College and University library) คือห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้น สนับสนุนการเรียนการสอน และการค้นคว้าวิจัยในระดับอุดมศึกษา เป็นหัวใจของการศึกษาในระดับนี้ ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศครอบคลุมทุกสาขาวิชา ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ให้บริการชุมชนตามเป้าหมายหลักของมหาวิทยาลัย และเป็นแหล่งเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพในอนาคต กลุ่มผู้ใช้หลักได้แก่ นิสิต นักศึกษา อาจารย์และนักวิจัย

3. ห้องสมุดเฉพาะ (Special library) คือห้องสมุดที่จัดขึ้นโดยหน่วยงาน องค์การ บริษัท สมาคม เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้เฉพาะสาขาวิชาหรือบุคลากรของหน่วยงาน เช่น ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์บริการ

4. ห้องสมุดประชาชน (Public library) คือห้องสมุดที่จัดขึ้น โดยมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ในชุมชนเขตใดเขตหนึ่ง โดยไม่คิดค่าบริการ มีลักษณะ 3 ประการคือ รัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้ควบคุม ได้รับเงินอุดหนุนจากภาษีอากรของประชาชน และให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไป เช่น ห้องสมุดประชาชนซอยพระนาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย

5. หอสมุดแห่งชาติ (National library) คือห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมสารสนเทศของชาติไว้ด้วยกัน ถือเป็นห้องสมุดประชาชนประเภทหนึ่ง เพราะให้บริการแก่ผู้ใช้โดยทั่วไป ไม่จำกัด เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา เป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศที่สำคัญของชาติ เช่น เอกสารทางประวัติศาสตร์ ศิลาจารึก พงศาวดาร เอกสารจดหมายเหตุ ต้นฉบับตัวเขียน ฯลฯ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รวบรวมสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นในประเทศนั้น ๆ ซึ่งหอสมุดแห่งชาติจะได้รับตามพระราชบัญญัติการพิมพ์

ประเภทหนังสือในห้องสมุด

การการจัดระบบหนังสือของห้องสมุดที่นิยมอย่างแพร่หลายคือระบบทศนิยมของดิวอี้ (Dewey decimal classification) เป็นการจัดหมวดหมู่หนังสือที่ใช้ตัวเลขแทนชนิดหนังสือแบ่งออกเป็นหมวดได้ดังนี้ (สุรวงค์ ศรีสุวัจฉรีย์. 2551: 36-40)

000-099 เบ็ดเตล็ดทั่วไป

100-199 ปรัชญา จิตวิทยา

200-299 ศาสนา

300-399 สังคมศาสตร์

400-499 ภาษาศาสตร์

500-599 วิทยาศาสตร์

600-699 วิทยาศาสตร์ประยุกต์

700-799 ศิลปะและการบันเทิง/วิจิตรศิลป์และศิลปกรรม

800-899 วรรณคดี

900-999 ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

ห้องสมุดโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2548: 14)

1. เพื่อการศึกษา (Education) เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เพื่อสารสนเทศ (Information) เป็นแหล่งวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศทั่วโลก ทำให้ผู้ใช้บริการมีความรู้ทันสมัย ทันเหตุการณ์และรู้เท่าทัน

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย (Research) เป็นแหล่งสะสมสารสนเทศต่าง ๆ ที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งเป็นการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในแต่ละสาขาวิชาต่าง ๆ

4. เพื่อความจรรโลงใจ (Inspiration) เป็นแหล่งบริการสารสนเทศบางประเภท เช่น ศิลปะ วรรณคดี ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ศาสนา ปรัชญา เป็นต้น ช่วยให้ผู้ใช้เกิดความสุขทางใจ เกิดความชื่นชมและประทับใจในความคิดที่ดีงามของผู้อื่น ความไพเราะ ความงดงามทางศิลปะ ซึ่งอาจเป็นแรงกระตุ้นหรือบันดาลใจให้ต้องการดำเนินชีวิต ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

5. เพื่อนันทนาการหรือพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) เป็นแหล่งบริการสารสนเทศเกี่ยวกับ ประเภทเริงรมย์ เบาสมอง ทำให้ผู้ใช้บริการได้รับความสุข ความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการพักผ่อนที่ดีวิธีหนึ่ง

บริการของห้องสมุด

อาภากร ธาตุโลหะ (2547: 7-8) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องของการบริการห้องสมุดดังนี้

1. บริการให้ยืมและรับคืน (Circulating service) เป็นบริการที่ห้องสมุดทุกแห่งจะต้องให้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดเก็บไว้ ผู้ใช้สามารถยืมทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ จากห้องสมุดที่ตนเป็นสมาชิกได้ ตามชนิดและจำนวน ระยะเวลาที่ให้ยืมตลอดจนอัตราค่าปรับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระเบียบของห้องสมุดแต่ละแห่งกำหนด

2. บริการทรัพยากรสารสนเทศ (Reference and information service) หรือบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการตอบปัญหา หรือช่วยค้นหาสารสนเทศที่ต้องการโดยให้บริการทั้งทางพบปะโดยตรง ทางโทรศัพท์และทางเครือข่ายอินเตอร์เน็ต

3. บริการสื่อโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ (Audiovisual service) เป็นบริการให้ยืมและรับคืนทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น วีดีทัศน์ วีซีดี แถบบันทึกเสียง รวมทั้งอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ

4. บริการหนังสือสำรอง (Reserved book service) เป็นบริการสำรองหนังสือไว้ตามความประสงค์ของอาจารย์ประจำวิชานั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาทั้งชั้นใช้อ่านค้นคว้าในวิชาใดวิชาหนึ่งตามเวลาที่กำหนด ตลอดจนการสำรองหนังสือที่บรรณารักษ์เห็นว่ามีผู้ใช้จำนวนมากเป็นประจำและหนังสือมีจำนวนน้อย

5. บริการยืมและถ่ายเอกสารระหว่างห้องสมุด (Interlibrary loan service) เป็นบริการที่ห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศร่วมมือกัน เพื่อยืมทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่มีในห้องสมุดของตน จากห้องสมุดอื่นมาให้แก่ผู้ใช้ที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้น ๆ ระหว่างกัน

6. บริการรวบรวมบรรณานุกรม (Bibliographic service) เป็นการจัดทำรายชื่อหนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศอื่น ๆ สำหรับใช้ประกอบการค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามความประสงค์ของผู้ใช้บริการ

7. บริการจัดทำสาระสังเขป (Abstracting service) เป็นการสรุปใจความสำคัญของบทความทางวิชาการ หรือรายงานการวิจัย ตามความประสงค์ของผู้ใช้บริการ หรือจัดทำเป็นประจำส่วนใหญ่เป็นบริการของห้องสมุดเฉพาะ หรือศูนย์สารสนเทศ

8. บริการจัดทำดรรชนีวารสาร (Indexing service) คือการรวบรวมบรรณานุกรมบทความวารสารในรูปดรรชนีวารสาร หรือจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

9. บริการถ่ายสำเนาเอกสารสิ่งพิมพ์ (Photocopying service) เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ในการถ่ายสำเนาบทความวารสาร หรือข้อความบางตอนในหนังสือเป็นการประหยัดเวลาในการคัดลอก

10. บริการข่าวสารทันสมัย (Current awareness service) เป็นการให้บริการความรู้หรือพัฒนาการที่ทันสมัย ในเรื่องราวที่อยู่ในความสนใจเฉพาะของผู้ใช้สารสนเทศคนใดคนหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากความสนใจตามอาชีพการทำงาน หรือความต้องการสารสนเทศในการวินิจฉัยสั่งการ การ

ให้บริการประเภทนี้ มีจุดประสงค์ที่สนองต่อความต้องการของผู้ใช้ สามารถติดตามสารสนเทศในเรื่องที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา จากสารสนเทศที่ห้องสมุดจัดหาให้ตลอดเวลา

11. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด (Library sing service) เป็นบริการแนะนำผู้ใช้ให้ทราบว่าห้องสมุดจัดบริการอะไรบ้างให้กับผู้ใช้ เช่น การปฐมนิเทศแนะนำแก่นิสิตนักศึกษาที่เข้าเรียนในปีแรก

12. บริการนำชมห้องสมุด (Library tour) เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดให้แก่ผู้ใช้ หรือผู้มาเยี่ยมชมห้องสมุดเป็นหมู่คณะ เพื่อทราบการดำเนินงานและกิจกรรมของห้องสมุดและการให้บริการของห้องสมุด

13. บริการสารสนเทศเลือกสรร (Selective dissemination of information = SDI) เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ทราบข้อเท็จจริง ข่าวสาร วิทยาการที่ทันสมัย เช่น การแจ้งรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ การถ่ายสำเนาหน้าสารบัญวารสารฉบับล่าสุด ฯลฯ

14. บริการจัดทำหนังสือหรือคู่มือการใช้ห้องสมุด (Library manual service) เป็นบริการที่ช่วยผู้ใช้ให้เข้าใจวิธีการใช้ และการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด พร้อมอธิบายรายละเอียดการใช้ทรัพยากรสารสนเทศบางอย่างที่มีวิธีการใช้ซับซ้อน เช่น บริการสืบค้นฐานข้อมูลแผ่นพับแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุด ฯลฯ

15. บริการสืบค้นสารสนเทศด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic searching service) เป็นการให้บริการสืบค้นสารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น บริการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลซีดีรอม

16. บริการสืบค้นและเรียกใช้สารสนเทศผ่านสื่อระบบทางไกล (Online searching service) เป็นบริการที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเรียกใช้สารสนเทศจากทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็วทันทีทันใด โดยไม่จำกัดจำนวนระยะทาง ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศที่ทันสมัย ทันเวลา ตรงกับความต้องการและสะดวกรวดเร็ว

ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศ หรือสารนิเทศ (Information) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2542 (2542: 1182) แปลคำว่า สาร หมายถึง เนื้อแท้ที่แข็ง เช่น แก่นสาร ส่วนสำคัญ หนังสือ จดหมาย ส่วน สนเทศ แปลว่า คำสั่ง ความรู้ เรื่องราว ข่าวสารที่ผู้ใช้ต้องการ เมื่อรวมกันเป็น สารสนเทศ หมายถึง แก่นหรือเนื้อหาที่สำคัญ อาจเป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ข่าวสาร ความรู้เรื่องราวทั่วไป ความรู้ทางวิชาการหรือศาสตร์ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ซึ่งผ่านการกลั่นกรอง ประมวล เรียบเรียงและจัดเก็บ โดยบันทึกในสื่อชนิดต่าง ๆ มีหลากหลายรูปแบบ และใช้เป็นประโยชน์ต่อไป

แม้นมาส ชวลิต (2541: 5) ได้ให้ความหมายของสารนิเทศไว้ว่า หมายถึง ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ที่มีผู้ทำให้เกิดขึ้นแล้วเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ใช้คำพูด ภาพเขียน หรือเก็บไว้ในรูปแบบที่มองไม่เห็นได้ด้วยตาเปล่า ต้องใช้เครื่องแสดงเพื่อส่งต่อ หรือกระจายไปสู่ผู้ที่ต้องการใช้

เช่นเดียวกับ จารุวรรณ สินธุโสภณ (2521: 69) ได้อธิบายไว้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข่าวสาร ข้อความที่เพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ที่ได้รับ รูปร่างลักษณะของข่าวสารที่มีลักษณะเป็นสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่ก็ได้ ปกติข่าวสารจะมีหลักฐานที่ควรแก่การเชื่อถือรับรองข่าวสารที่มีลักษณะเป็นสิ่งพิมพ์ บางทีเรียกว่าเอกสาร ข้อสนเทศ สารนิเทศ

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2537: 71) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศ คือผลสรุปที่ได้จากการนำข้อมูลมาประมวลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสรุปทางสถิติ การเปรียบเทียบ การจำแนก หรือจัดกลุ่มเป็นต้น

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2537: 9) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศว่า เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

พจนานุกรม Webster's New World College Dictionary (1999: 733) ได้ให้ความหมายว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความรู้ที่ได้จาการสำรวจ การศึกษา หรือการสอนที่บันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และไม่ตีพิมพ์

สรุปได้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิด ความรู้ ที่ได้มีการประมวลผลแล้วนำมาบันทึกรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งวัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ หนังสืออ้างอิง รายงานการวิจัย วารสาร และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเผยแพร่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลไปยังบุคคลอื่น ๆ สำหรับใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ หรือในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

อาภากร ธาตุโลหะ (2547: 9-14) ได้จัดประเภทของทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์ (Printed material) หมายถึง วัสดุสารสนเทศที่มีการบันทึกข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ บนแผ่นกระดาษ และสื่อความหมายด้วยตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ แบ่งได้ดังนี้

1.1 หนังสือ (Books) ประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือสารคดี หนังสือตำราวิชาการ หนังสือบันเทิงคดี เป็นต้น

1.2 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (Serials or periodicals) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกต่อเนื่องตามกำหนดเวลาโดยมีชื่อแน่นอน และมีกำหนดออกเป็นระยะ ๆ เช่น วารสารและนิตยสาร หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

1.3 จุลสาร (Pamphlet) เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็กที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง มีความหนาประมาณ 60 หน้า เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย เรื่องการเพาะปลูก เป็นต้น

1.4 กฤตภาค (Clippings) คือ ข่าว บทความหรือรูปภาพต่าง ๆ ที่ตัดจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร แล้วนำมาผนึกลงบนแผ่นกระดาษ พร้อมทั้งระบุแหล่งที่มาของข่าว หรือบทความนั้น ๆ จัดเก็บใส่แฟ้มแขวนในตู้เก็บเอกสาร

2.วัสดุไม่ตีพิมพ์ (Nonprinted material) หมายถึงทรัพยากรสารสนเทศประเภทโสตทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ใช้บันทึกความรู้ ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ ในรูปแบบอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ บางครั้งต้องใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ช่วยในการเรียกข้อมูลที่บันทึกไว้ในสื่อนั้น ๆ ได้แก่

2.1 โสตวัสดุ (Audio materials) เป็นวัสดุสารสนเทศที่ใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอด เช่น แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง แผ่นซีดี เป็นต้น

2.2 ทัศนวัสดุ (Visual materials) เป็นวัสดุสารสนเทศที่สามารถรับรู้สารสนเทศได้ทางตาซึ่งอาจดูด้วยตาเปล่า หรือเครื่องฉาย เช่น รูปภาพ แผนที่ และลูกโลก เป็นต้น

2.3 โสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual materials) เป็นสารสนเทศที่เราสามารถรับรู้สารสนเทศทั้งจากการดูและการฟังไปพร้อม ๆ กัน เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ เป็นต้น

2.4 วัสดุย่อส่วน (Microforms) เป็นวัสดุสารสนเทศที่ได้จากการถ่ายภาพสิ่งพิมพ์ต้นฉบับลงบนวัสดุโปร่งแสง หรือทึบแสง โดยย่อส่วนให้มีขนาดเล็กจนไม่สามารถอ่านได้ด้วยตาเปล่า ต้องอ่านด้วยเครื่องอ่านวัสดุย่อส่วน เช่น ไมโครฟิล์ม เป็นต้น

2.5 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic materials) เป็นวัสดุที่เก็บสารสนเทศในรูปแบบของสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเก็บข้อมูลได้ปริมาณสูงและเป็นสื่อผสม ต้องมีเครื่องแปลงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์เป็นสัญญาณภาพและเสียง ได้แก่ ซีดีรอม แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล (DVD) เคเบิลทีวี เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน

มีผู้กล่าวไว้หลายคน (กรมวิชาการ 2542: 6-7; อ้างอิงจาก ระพี พรรณมาลัย. 2535) สรุปไว้ดังนี้

1. มีความรู้เพิ่มเติม ช่วยให้รู้กว้าง ไม่แคบอยู่เฉพาะเรื่องรอบตัว
2. ช่วยพัฒนาความคิด เพราะประสบการณ์ในการอ่านจะช่วย เสริมสร้างความคิดในการพัฒนาสื่อ
3. ช่วยทำให้สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี
4. ช่วยให้เป็นผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ
5. ช่วยให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น
6. ช่วยให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านมากจะมีความคิดลึกซึ้ง และกว้างขวาง สามารถแสดงความรู้และความคิดที่ดีได้เสมอ
7. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กรมวิชาการ (2542: 6-7 อ้างอิงจาก เย็นใจ เลาหวนิช) สรุปในส่วนประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้

ส่วนที่จำเป็นพื้นฐาน

1. การอ่านจะเสริมสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิตที่มั่นคงและปลอดภัยได้ เพราะการอ่านจะนำมาซึ่งความรู้ความเข้าใจในสภาพสังคม เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพทางธุรกิจ ถ้ามีนิสัยชอบอ่านหนังสือและทราบความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจ

2. การอ่านเปิดโอกาสให้คนมีอิสรเสรีภาพตามสิทธิมนุษยชน ไม่ถูกครอบงำทางความคิด สามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองในการแสดงความคิดเห็นได้ ในขอบเขตของกฎหมายและประเพณีของสังคมได้อย่างเหมาะสม ที่ผู้อ่านมากย่อมมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง

สิ่งที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต

1. การอ่านจะเสริมสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิต ทำให้บุคคลยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองขึ้นมาได้

2. การอ่านทำให้เกิดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตนและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่จะช่วยให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ดี และกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวได้

3. การอ่านช่วยส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติ หนังสือที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลจะสนองความต้องการของแต่ละบุคคลทำให้เกิดความสุข

จากความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านที่กล่าวมาแล้วข้างตน สรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมสังคมโลกปัจจุบัน เมื่อเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านแล้ว สิ่งที่ตามคือเรื่องของสถานที่ที่มีหนังสือที่เพียงพอในการอ่าน ซึ่งห้องสมุดเป็นสถานที่ที่สำคัญแห่งหนึ่งที่มีหนังสือหลายประเภทไว้ให้บริการสำหรับบุคคลที่มีความประสงค์ในการอ่าน

จุดประสงค์ของการอ่าน

ในการอ่านบุคคลแต่ละคนจะมีจุดประสงค์ของตนเอง คนที่อ่านข้อความเดียวกันอาจมีจุดประสงค์หรือความคิดต่างกัน โดยทั่วไปจุดประสงค์ของการอ่านมี 3 ประการ คือ (โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์. 2552: อ้างอิงจาก http://www.mwit.ac.th/~saktong/th%20101/lesson5_2.htm)

1. การอ่านเพื่อความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทตำรา สารคดี วารสาร หนังสือพิมพ์และข้อความต่าง ๆ เพื่อให้ทราบเรื่องราวอันเป็นข้อความรู้ หรือเหตุการณ์บ้านเมือง การอ่านเพื่อความรอบรู้เป็นการอ่านที่จำเป็นที่สุดสำหรับครู เพราะความรู้ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมอยู่ทุกขณะ แม้จะได้ศึกษามามากจากสถาบันการศึกษาระดับสูง ก็ยังมีสิ่งที่ยังไม่รู้และต้องค้นคว้าเพิ่มเติมให้ทันต่อความก้าวหน้าของโลก ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ อาจมิได้ปรากฏชัดเจนในตำรา แต่แทรกอยู่ในหนังสือประเภทต่างๆ แม้ในหนังสือประเภทบันเทิงคดีก็จะให้เกร็ดความรู้ควบคู่กับความบันเทิงเสมอ

2. การอ่านเพื่อความคิด แนวความคิดทางปรัชญา วัฒนธรรม จริยธรรม และความคิดเห็นทั่วไป มักแทรกอยู่ในหนังสือแทบทุกประเภท มิใช่หนังสือประเภทปรัชญา หรือจริยธรรมโดยตรงเท่านั้น การศึกษาแนวคิดของผู้อื่น เป็นแนวทางความคิดของตนเองและอาจนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณในการเลือก นำความคิดที่ได้อ่านมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในบางเรื่องผู้อ่านอาจเสนอความคิดโดยยกตัวอย่างคนที่มีความคิดผิดพลาด เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ผู้อ่านได้ความยั้งคิด ผู้อ่านที่ขาดวิจารณญาณ มีความคิดเป็นเรื่องจูงใจให้ทำความผิดนับว่าขาดประโยชน์ทางความคิดไปอย่างน่าเสียดาย การอ่านประเภทนี้จึงต้องอาศัยการศึกษา และการชี้แนะที่ถูกต้องจากผู้มีประสบการณ์ในการอ่าน

3. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านเพื่อฆ่าเวลา เช่น ระหว่างที่คอยบุคคลที่นัดหมายคอยเวลารถไฟออก เป็นต้น หรืออ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดีในเวลาว่าง บางคนที่มีนิสัยรักการอ่านหากรู้สึกเครียดจากการอ่านหนังสือเพื่อความรู้ อาจอ่านหนังสือประเภทเบาสมองเพื่อการพักผ่อน หนังสือประเภทที่สนองจุดประสงค์ของการอ่านประเภทนี้มีจำนวนมาก เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย การ์ตูน วรรณคดีประเทืองอารมณ์ เป็นต้น จุดประสงค์ในการอ่านทั้ง 3 ประการดังกล่าว อาจรวมอยู่ในการอ่านครั้งเดียวกันก็ได้โดยไม่จำเป็นต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน

บทบาทของการอ่านที่มีต่อมนุษย์

การอ่านหนังสือมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบันนี้มาก อาจกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ ด้านบุคลิกภาพ นันทนาการ และด้านพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ถึงจะมีสื่อมวลชนอื่น เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ที่เสนอข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ คนเราก็ต้องอ่านหนังสืออยู่เพราะว่าให้รายละเอียดต่าง ๆ ได้มากกว่า ซึ่งบทบาทของการอ่านที่มีต่อมนุษย์ดังนี้ (โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์. 2552: อ้างอิงจาก http://www.mwit.ac.th/~saktong/th%20101/lesson5_2.htm)

1. บทบาทด้านการศึกษา การเรียนในระดับอุดมศึกษา นิสิตจะต้องศึกษาจากตำรับตำราที่มีอยู่ในห้องสมุดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต้องใช้การอ่านเป็นประจำ ผู้ที่อ่านมากย่อมได้เปรียบกว่าผู้ที่อ่านน้อย และผู้ที่อ่านเก่งย่อมอ่านหนังสือได้รวดเร็ว สามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่านจับใจความได้ถูกต้องแม่นยำ รู้จักวิธีอ่านหนังสือว่าเล่มไหนควรใช้วิธีอ่านอย่างไร สามารถประเมินผลจากสิ่งที่ตนอ่าน รวมทั้งมีวิจารณญาณในการอ่านสามารถวิจารณ์ได้ดังนั้น ผู้ที่อ่านเป็นเท่านั้นจึงจะสามารถได้รับความรู้ และประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

2. บทบาทด้านอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพที่ดีนั้นจำเป็นต้องขวนขวายหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงานของตนอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าการงานทุกชนิดก็ต้องมีการแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่พยายามก้าวไปข้างหน้าเท่านั้นจึงจะมีชัยในการแข่งขัน บุคคลที่ฉลาดและยึดหนังสือเป็นหลัก โดยการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ ย่อมทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้กว้างขวางและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพของตนเองได้อย่างมีความสุข

3. บทบาทด้านการปรับปรุงบุคลิกภาพ สภาพสังคมในสมัยนี้ มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนและมีปัญหาของสังคมมากมาย จนทำให้คนบางคนประสบชะตากรรมที่น่าสงสารอย่างยิ่ง เป็นต้นว่าไม่อยากสมาคมกับใครๆ เพราะคิดว่าตนเองมีปมด้อย บางคนไม่กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาไม่กล้าร่วมกิจกรรมทางด้านสังคมกับเพื่อนฝูง กลายเป็นคนเหงาหงอย ถ้าหากบุคคลผู้มีปัญหาดังกล่าว ได้กลับมาสนใจในการอ่านหนังสือประเภทสังคมศาสตร์ จริยศาสตร์ จิตวิทยา การตอบและแก้ไขปัญหาชีวิต ก็จะทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น และยังจะช่วยให้รู้จักวิธีการวางตัวได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคมนั้น ๆ อย่างมีความสุขทำให้เป็นคนมองโลกในแง่ดีเสมอ

4. บทบาทด้านนันทนาการ ในปัจจุบันนี้ การเสาะแสวงหาความบันเทิงเริงรมย์เป็นไปได้โดยง่ายและมีหลายรูปแบบ เช่น การดูภาพยนตร์ โทรทัศน์ และการฟังเพลง เป็นต้น แต่มีอีกแบบหนึ่งที่เป็นการพักผ่อนที่ดีที่สุด นั่นคือ การอ่านหนังสือ อาจจะเป็นหนังสือโบราณคดีกวีนิพนธ์สารคดี นวนิยาย หนังสือพิมพ์รายวัน นอกจากจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความบันเทิงแล้ว ยังเป็นทักษะฝึกการอ่านอีกด้วย

5. บทบาทด้านพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศ การพัฒนาประเทศจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ประเด็นสำคัญอยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเบื้องต้น กล่าวคือ ให้ประชาชนมีการศึกษาเป็นผู้รู้หนังสือในระดับที่พอจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้เพราะการที่ประชากรเป็นผู้รู้หนังสือและมีนิสัยรักการอ่านย่อมจะมีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมให้ชีวิตของคนเราประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและความเป็นอยู่ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติในที่สุด

บทบาทของห้องสมุดในสังคม

ห้องสมุดต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือร่วมมือกับสังคมโดยใกล้ชิดเพื่อสนองความต้องการ ช่วยเหลือในสิ่งจำเป็นแก่การปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น โดยจัดหามาและให้บริการเกี่ยวกับสื่อความรู้ ความคิดและบันเทิง ถ้าพิจารณาว่าห้องสมุดเป็นสถาบันหนึ่งในสังคม ห้องสมุดจะมีบทบาทดังนี้ (แม้นมาส ชวลิต. 2541: 8)

1.ให้การศึกษาทั่ว ๆ ไป

2. ช่วยเหลือในการค้นคว้าวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ

3. ให้บริการทางข่าวสารต่าง ๆ

4. ให้ความจรรโลงใจ

5. ให้ความบันเทิงในทางที่เป็นประโยชน์

6. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันดี

7. ช่วยให้คนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

8. ในประเทศซึ่งประกอบด้วยคนที่อ่านหนังสือไม่ออก หรืออ่านออกเพียงเล็กน้อย ห้องสมุดจะช่วยให้เกิดความสนใจในการอ่านและช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านให้คล่องแคล่วมากยิ่งขึ้น

9. ช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลกลาง และของท้องถิ่น

10.ช่วยในการขจัดปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นในสังคม

11.ช่วยให้มีทัศนคติที่ถูกต้อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจะพบว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านนันทนาการ ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมสารนิเทศต่าง ๆ มากมาย โดยห้องสมุดเป็นเสมือนแหล่งนันทนาการแหล่งหนึ่ง ที่ทุกคนสามารถที่จะใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หรือใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยสามารถใช้เป็นที่อ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินความจรรโลงใจได้เป็นอย่างดี

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

สเลด (Slade. 1991: 454-478) ได้สำรวจการให้บริการของห้องสมุดในการสนับสนุนการเรียนการสอนนอกมหาวิทยาลัย และโปรแกรมการศึกษาทางไกลในประเทศแคนาดา โดยทำการศึกษาจากงานวิจัยและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของห้องสมุดในแต่ละสถาบัน ซึ่งผลการสำรวจสรุปได้ว่า ห้องสมุดจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและการเงินจากสถาบันการศึกษา ต้องมีการรณรงค์ให้คณาจารย์ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด มีข้อตกลงในการพัฒนาความร่วมมือการทำงานระหว่างคณะ สาขาวิชา ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทางไกล ให้นักศึกษานอกมหาวิทยาลัยได้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ต่อความต้องการการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนทางไกล ส่งเสริมภาพลักษณ์ของบรรณารักษ์ ในฐานะผู้ร่วมงานทางวิชาการในการวางแผน สิ่งสำคัญคือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ระหว่างบรรณารักษ์กับคณาจารย์ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทางไกล เพื่อแสวงหาการให้บริการที่มีประสิทธิภาพของห้องสมุดในอนาคตต่อไป

ฟัสเลอร์; และไซมอน (เรณู กาญจนะโภคิน. 2529: 29 อ้างอิงจาก Fussler; & Simon. 1959: 107-117) ศึกษารูปแบบการใช้หนังสือภายในห้องสมุด (Stockard, Griffin; & Coblyn. 1978: 137) โดยมีการใส่แบบสอบถามไว้ในหนังสือที่ได้สุ่มตัวอย่างหนังสือ 27 เล่ม จากหนังสือทุกๆ 100 ชื่อเรื่อง ในสาขาวิชาฟิสิกส์ และประวัติศาสตร์ทั่วไป ในแบบสอบถามได้ขอให้ผู้ที่หยิบหนังสือเล่มนั้นไปใช้ตอบแบบสอบถามว่า ผู้ใช้พบหนังสือเล่มนั้นได้อย่างไร และผู้มีวัตถุประสงค์อะไรในการหยิบหนังสือเล่มนั้น การศึกษานี้ได้เริ่มเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 1959 ถึงวันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1960 และระหว่างนี้ หนังสือที่มีผู้ใช้นำแบบสอบถามออกไปแล้วจะไม่มีการใส่แบบสอบถามเข้าไปแทนที่อีก และเพื่อเป็นการจูงใจผู้ตอบในด้านความร่วมมือ จึงมีการแบ่งแบบสอบถามออกไป 2 ชุด คือ ชุดแรกมีปากกาแถมไว้เป็นรางวัลสำหรับผู้ตอบส่วนแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งไม่มีปากกาเป็นรางวัล จากการเก็บรวบรวมพบว่า แบบสอบถามที่มีรางวัลได้รับกลับคืน

มากกว่าแบบไม่มีรางวัล และผลงานวิจัยปรากฏว่ามีการใช้หนังสือภายในห้องสมุดสูงกว่าการยืมออกแสดงว่าสถิติการยืมหนังสือสามารถใช้คาดคะเนปริมาณการใช้หนังสือภายในห้องสมุดได้

บุช กัลลิเฮอร์; และมอร์ซ (เรณู กาญจนะโภคิน. 2529: 29-30; อ้างอิงจาก Bush Galliher & Morse. 1965) ได้ศึกษาการใช้หนังสือ และวารสารในห้องสมุดวิทยาศาสตร์แห่งสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (M.I.T.) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลการใช้ภายในห้องสมุดเป็นเวลา 5 วัน ปรากฏผลการวิจัยว่า มีการยืมวารสารจำนวน 32 ฉบับ และการยืมหนังสือออก 365 เล่ม มีการใช้วารสารภายในห้องสมุด 2022 ฉบับ (ยกเว้นการใช้ดรรชนีและสาระสังเขป) และหนังสือ 899 เล่ม (ยกเว้นหนังสืออ้างอิง หนังสือจอง วิทยานิพนธ์) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หนังสือและวารสารภายในห้องสมุดกับการยืมออก โดยมีการใช้หนังสือและวารสารภายในห้องสมุดสูงกว่าการยืมหนังสือออก

ซาราเซวิด ชอว์; และแคนเตอร์ (เรณู กาญจนะโภคิน. 2529: 30; อ้างอิงจาก Saracevic, Shaw; & Kantor. 1977: 7–18) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความไม่สมหวังของผู้ใช้ในการหาหนังสือจากการใช้หนังสือ โดยทำการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเคส เวสเทอร์น รีเสิฟ (Case Western Reserve University) ในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ การจัดการ ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1974 ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามแก่ผู้ใช้ที่บริเวณตู้บัตรรายการ เพราะงานวิจัยนี้ สนใจเฉพาะผู้ที่ทราบว่าตนต้องการจะใช้หนังสืออะไรเท่านั้น ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้หนังสือภายในห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับการยืมหนังสือออก โดยมีการใช้หนังสือภายในห้องสมุดสูงกว่าการยืมหนังสือออก

เบาเนอร์ (มนัส สังข์คร. 2546: 35; อ้างอิงจาก Bauner. 1979: 6379-A) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ห้องสมุดและความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยเซ้าเทิร์นอิลลินอยส์ คาร์บอนเดล พบว่า

1. การใช้วัสดุภายในห้องสมุดกับการยืมและจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการศึกษาภายในห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การใช้ห้องสมุดกับระดับชั้นปีหรือคณะที่เรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. นักศึกษาที่มีผลการเรียนไม่ดี ใช้วัสดุห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่เรียนดี

4. ปัญหาที่สำคัญที่สุดตามความคิดเห็นของนักศึกษาคือการเพิ่มจำนวนวัสดุในห้องสมุด และปัญหาที่รองลงมาคือปัญหาสภาพแวดล้อม และการบริการของห้องสมุด

โรเบิร์ตสัน (พูนสิน หัสดี. 2529: 21; อ้างอิงจาก Robertson. 1980: 345–353) ได้สำรวจการใช้บริการห้องสมุดของนักวิจัยในองค์การ 3 แห่ง เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดลำดับความสำคัญของบริการห้องสมุดของหน่วยงาน เปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง พบว่าผู้ใช้บริการห้องสมุดให้ความสำคัญกับความต้องการบริการด้านสั่งซื้อวารสารและหนังสือ บริการค้นหาข้อมูลโดยระบุคอมพิวเตอร์ และบริการยืมระหว่างห้องสมุด ตามลำดับ ซึ่งตรงกันกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการห้องสมุดที่จัดลำดับความสำคัญของการจัดบริการห้องสมุด

งานวิจัยในประเทศ

พูนสิน หัสดี (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหา และความต้องการการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ในหน่วยงานที่มีสถานที่ทำงานภายในศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

สภาพการใช้ห้องสมุดวิชาการ ข้าราชการที่เข้าใช้ห้องสมุดมีจุดมุ่งหมายเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์ หรือวารสารในช่วงพักกลางวัน และค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยค้นหาหนังสือบนชั้นแล้วยืมไปอ่านนอกห้องสมุด

ปัญหาการใช้บริการห้องสมุดวิชาการที่สำคัญมาก คือ ห้องสมุดมีขนาดเล็กและคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เหมาะสม และมีไม่เพียงพอกับผู้ใช้ เวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการน้อยเกินไป ไม่มีบริการแนะนำห้องสมุด และจำนวนหนังสือมีน้อย

ความต้องการใช้บริการห้องสมุดวิชาการ ข้าราชการต้องการให้จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่รวมทั้งให้มีบริการถ่ายเอกสารราคาถูกในห้องสมุด ข้าราชการที่มีอายุน้อยมีความต้องการใช้บริการห้องสมุดสูงกว่าข้าราชการอายุสูง สำหรับหนังสือและวัสดุห้องสมุด ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องการ ให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือ ประเภทตำรา วารสาร และนิตยสารทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่เพิ่มขึ้น ข้าราชการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีความต้องการหนังสือและวัสดุห้องสมุดสูงกว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

เกรียงไกร กิตติธรทรัพย์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ใช้และผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีต่อมุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้มาใช้ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร 220 คน และเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ 9 คน พบว่าสภาพทั่วไปของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครมุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทั้ง 3 แห่ง เป็นอาคารเอกเทศจัดมุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไว้เป็นสัดส่วน มีทำเลที่ตั้งเหมาะสม การคมนาคมสะดวก มีบุคลากรประจำที่มีประสบการณ์และมีความรู้ด้านห้องสมุด ครุภัณฑ์จำนวนเพียงพอ มีบางชนิดอยู่ในสภาพชำรุด หนังสือวิชาการยังมีน้อย ชุดวิชาใน มสธ. บางชุดมีผู้ใช้มากจึงไม่เพียงพอกับความต้องการ และพบว่าผู้มาใช้มุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนใหญ่ไม่ใช่นักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กนกอร ศักดาเดช (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ จากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการ ปัญหา และความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติจำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามซึ่งแตกต่างกันไปตามห้องบริการจำนวน 10 ชุด โดยแต่ละชุดแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามห้องบริการ

ต่าง ๆ 10 ห้อง รวม 510 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาครบถ้วนคิดเป็นร้อยละหนึ่งร้อยของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการใช้บริการผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และเป็นนักศึกษา โดยมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการห้องสมุดคือ ใช้ศึกษาค้นคว้าวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงาน และจะใช้ห้องสมุดเมื่อมีเวลาว่าง ในวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 12.00-16.30 น.ผู้ใช้ส่วนใหญ่เข้าถึงข้อมูลโดยวิธีการอ่านจากป้ายประกาศแนะนำการใช้ห้องสมุดแห่งชาติ และเข้าถึงข้อมูลโดยวิธีการถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ประจำห้องบริการแต่ละห้องที่เข้าไปใช้ ในการใช้บริการมีความสำเร็จในการค้นเรื่องที่ต้องการได้เป็นส่วนใหญ่ ห้องบริการที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เข้าใช้มากที่สุดคือห้องบริการหนังสือพิมพ์และวารสาร

ปริมาณการใช้วัสดุห้องสมุดทั่วไป มีในระดับน้อย ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้หนังสือภาษาไทย หนังสือตำราวิชาการ และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยในระดับปานกลาง โดยมีปริมาณการใช้วัสดุห้องสมุดตามห้องบริการทั้ง 10 ห้องโดยรวมระดับน้อย

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการห้องสมุดทั่วไป มีในระดับน้อย ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องเครื่องถ่ายเอกสารไม่เพียงพอและพื้นที่คับแคบ เครื่องถ่ายเอกสารเสียบ่อยมาก และเอกสารที่ถ่ายคุณภาพไม่ดี ไม่ชัดเจนในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการทั้ง 10 ห้องโดยรวมในระดับปานกลาง

ความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดทั่วไป มีในระดับปานกลาง ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความต้องการคู่มือช่วยค้นเรื่องที่ละเอียดค้นเอกสารได้อย่างสมบูรณ์ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ กิจกรรม บริการและวัสดุห้องสมุดสู่ผู้ใช้ และคู่มือการใช้หอสมุดแห่งชาติที่สมบูรณ์และถูกต้องในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการในการใช้บริการทั้ง 10 ห้องโดยรวมในระดับมาก

เทียมนภา ธรรมโชติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครสวนลุมพินี โดยมีการศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการให้บริการ ด้านกิจกรรม และด้านอาคารสถานที่ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มาใช้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครสวนลุมพินี ในเดือนกันยายน 2543 จำนวน 100 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชนที่มีต่อการใช้บริการของห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินีโดยรวมและรายด้านเห็นว่า การให้บริการอยู่ในระดับพอใช้ และประชาชนที่มี เพศ สถานภาพสมรส อายุ อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

สุกัญญา แป้นสุขเย็น (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลและศึกษาปัญหาการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะอื่น ๆ ของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รู้วิธีการค้นหาสารนิเทศจากการปฐมนิเทศนิสิตใหม่มากที่สุด รองลงมาคือการอ่านคู่มือการให้บริการที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น สำหรับห้องสมุดอื่น ๆ ที่นิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใช้บริการคือหอสมุดกลาง

2. เหตุผลการใช้ห้องสมุดของของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือเพื่อค้นคว้าประกอบการเขียนรายงานอยู่ในระดับมาก

3. นิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีเพศ ชั้นปี และผลการเรียนต่างกัน มีเหตุผลในการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีปัญหาการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ และหอสมุดกลางสูงสุดคือหนังสือที่นิสิตใช้กันมากมีจำนวนน้อยเล่ม ส่วนปัญหาการใช้ห้องสมุดคณะอื่น ๆ สูงสุดคือที่ตั้งของห้องสมุดไม่สะดวกต่อการเดินทางไปใช้

มนัส สังข์คร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้านคือ ด้านบริการสิ่งพิมพ์ ด้านการส่งเสริมการให้บริการ ด้านบริการโสตทัศนศึกษา และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 243 คน เป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 4 สาขาวิชาคือ วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ วิชาเอกการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการอุดมศึกษา และวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นการบริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนิสิตที่มีเพศ ชั้นปี ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตที่มีอายุ และสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วาทินี เขมากโรทัย (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหา ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้ หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีจุดมุ่งหมายในการใช้หอสมุดสูงสุดคือเพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน

2. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศมีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสูงสุดได้แก่ จำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ

3. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาอยู่ในระดับสูง

4. เหตุผลที่นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศไม่ใช้บริการหอสมุดของกองทัพอากาศคือไม่มีเวลา

5. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่สังกัดสถาบันต่างกันมีความต้องการบริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ มีเหตุผลในการไม่เข้าใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ไชยวิทย์ แจ่มเที่ยงตรง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการใช้ห้องสมุดของเล่นของประชาชนในพื้นที่ธนบุรี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการการใช้ห้องสมุดของเล่นของประชาชนในพื้นที่ธนบุรี จำแนกตามตัวแปร เพศ และระดับการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีความต้องการการใช้บริการห้องสมุดของเล่นในพื้นที่ธนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และความต้องการการใช้ห้องสมุดของเล่นของประชาชนในพื้นที่ธนบุรีเกี่ยวกับด้านสถานที่ ด้านการให้บริการด้านประเภทของเล่น และด้านพัฒนาบุคลิกภาพทั้งโดยรวม และจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก

พัชร พิพิธกุล (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการและความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้บริการและความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน ในด้านการใช้บริการสารสนเทศ ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ปัญหาและความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุด ตลอดจนเปรียบเทียบการใช้บริการ ปัญหา และความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์จำแนกตามกองวิชาที่สังกัด และนักศึกษาจำแนกตามหลักสูตรที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ประจำ จำนวน 80 คน และนักศึกษาจำนวน 325 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์ สถาบันการบินพลเรือน มีดังนี้ อาจารย์มีเหตุผลในเข้าใช้ห้องสมุดสูงสุด เพื่อเตรียมการสอน มีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยรวมในระดับปานกลาง โดยทรัพยากรที่มีปริมาณการใช้ในระดับมากได้แก่ หนังสือตำราวิชาการทั่วไปภาษาอังกฤษ ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดโดยรวมในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบในระดับมากคือ หนังสือวิชาการภาษาไทยมีน้อย ความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดพบว่าอาจารย์สถาบันการบินพลเรือนมีความต้องการในระดับมากที่สุดได้แก่ ต้องการให้ห้องสมุดขยายความร่วมมือบริการยืมระหว่างห้องสมุดเฉพาะด้านการบินในประเทศเพิ่มเติม ต้องการให้ห้องสมุดขยายความร่วมมือบริการยืมระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ ต้องการให้ห้องสมุดบริการแจ้งเตือนและทวงถามหนังสือค้างส่ง ต้องการให้ห้องสมุดเพิ่มบริการตู้รับคืนหนังสือนอกเวลาทำการ

2. เปรียบเทียบปริมาณการใช้ ปัญหา และความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์สถาบันการบินพลเรือนจำแนกตามกองวิชาที่สังกัด พบว่า อาจารย์ที่สังกัดกองวิชาต่างกันมีปริมาณการใช้ ปัญหา และความต้องการบริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. สภาพการใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือนมีดังนี้ นักศึกษามีเหตุผลในการเข้าใช้ห้องสมุดในระดับมากที่สุด คือ เพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนตามที่ผู้สอนแนะนำ รองลงไปคือเพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้ เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์ เพื่อติดตามข่าวสารด้านการบินให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อยืม-คืนหนังสือ นักศึกษามีวิธีในการค้นคว้าหาวัสดุสารสนเทศโดยเดินดูตามชั้นหนังสือ ในระดับมากที่สุด และนักศึกษาเรียนรู้วิธีการใช้โอแพก ในระดับมากที่สุดจากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่เคยศึกษา/สถานที่ทำงานเดิม ช่วงเวลาในการใช้บริการพบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดในระดับปานกลางช่วงพักกลางวัน ระหว่างวัน เมื่อไม่มีชั่วโมงเรียน และหลังเลิกเรียน เมื่อพบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด นักศึกษามีวิธีการแก้ปัญหา โดยการสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ รองลงไปคือ ออกจากห้องสมุดเพราะไม่ทราบจะแก้ปัญหาอย่างไร

4. ด้านปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน พบว่า นักศึกษามีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดในระดับมากที่สุดคือ หนังสือเทคนิค-คู่มือด้านการบิน ปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน พบว่า นักศึกษามีปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบในระดับมากคือ ปัญหาจำนวนหนังสือวิชาการทั่วไปภาษาอังกฤษมีน้อย ปัญหาจำนวนวารสารวิชาการภาษาอังกฤษที่ใช้ประกอบการเรียนในสาขามีน้อย ปัญหาจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้ และปัญหาไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาบทความวารสารฉบับล่วงเวลา ความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน พบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากที่ห้องสมุดจัดให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีความต้องการมากที่สุดมี 4 ข้อ คือ ต้องการให้ห้องสมุดเพิ่มบริการแจ้งเตือนและทวงถามหนังสือค้างส่ง ต้องการให้ห้องสมุดเพิ่มบริการตู้รับคืนหนังสือนอกเวลาการทำการ ต้องการให้ห้องสมุดขยายความร่วมมือบริการยืมระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ ต้องการให้ห้องสมุดขยายความร่วมมือบริการยืมระหว่างห้องสมุดเฉพาะด้านการบินในประเทศเพิ่มเติม

5. เปรียบเทียบปริมาณการใช้ ปัญหา และความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรต่างกัน มีปริมาณการใช้ ปัญหาและความต้องการสารสนเทศห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ลักขณา คมขำ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6 ด้านคือด้านบริการสิ่งพิมพ์ ด้านบริการวารสาร ด้านบริการสื่อโสตทัศนวัสดุ ด้านการบริการ

อินเตอร์เน็ต ด้านการบริการถ่ายเอกสารและด้านบริการการส่งเสริมการใช้บริการ จำแนกตามระดับการศึกษา เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อัตราการใช้ห้องสมุดและลักษณะการมาเรียน รวมทั้งการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลางกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2,3,4 และสูงกว่า และระดับบัณฑิตศึกษาทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นิสิตระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาเพศชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการบริการถ่ายเอกสารที่นิสิต และด้านบริการสื่อโสตทัศนวัสดุ มีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. นิสิตปริญญาตรีที่มีอัตราการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการบริการสิ่งพิมพ์ ด้านการบริการวารสาร ด้านบริการอินเตอร์เน็ต และด้านการบริการส่งเสริมการใช้บริการที่นิสิตมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษมีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีอัตราการใช้ห้องสมุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการบริการวารสาร และด้านการบริการอินเตอร์เน็ตที่นิสิตมีความเห็นแตกต่างกัน

7. นิสิตระดับปริญญาตรีและนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นว่าการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์

วไลพรรณ พรวิรุฬห์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบและประเมินสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารนิเทศ ด้านครุภัณฑ์ ด้าน

อาคารสถานที่และด้านการให้บริการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความถี่ของการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ห้องสมุดมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งมีทรัพยากรของห้องสมุดไว้ให้บริการเป็นจำนวนมาก เช่น บริการด้านสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีทั้งสิ่งพิมพ์ที่เป็นเรื่องของวิชาการ และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับเรื่องของความบันเทิง ด้านโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ด้านบริการอินเตอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้บริการมีทั้งใช้บริการเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านวิชาการ และเพื่อเป็นการพักผ่อนในเวลาว่าง โดยผู้ใช้บริการสามารถใช้บริการภายในห้องสมุดได้ และยังสามารถที่จะยืมทรัพยากรของห้องสมุดนำไปใช้นอกห้องสมุดได้อีกด้วย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 915 คน (งานข้อมูลบุคลากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2551)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549: 51 อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan)ได้จำนวน 274 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างมากกว่าจำนวน 300 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และเทียบสัดส่วนจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดและเพศดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	หน่วยงานที่สังกัด	จำนวนประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1	ด้านสำนักผู้ว่าการ	9	29	38	3	10	13
2	ด้านบริหาร	86	127	213	28	42	70
3	ด้านนโยบายและแผน	21	62	83	7	20	27
4	ด้านสินค้าการท่องเที่ยว	36	57	93	12	19	31
5	ด้านตลาดในประเทศ	123	144	267	40	47	87
6	ด้านตลาดต่างประเทศ	44	55	99	14	18	32
7	ด้านสื่อสารการตลาด	64	58	122	21	19	40
รวม		383	532	915	126	174	300

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ.2549)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการและด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ท (เทเวศร์ พิริยะพฤนท์. 2545: 57 อ้างอิงจาก Likert. 1932) ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อยและเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้บริการห้องสมุด

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย

การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กำหนดไว้ดังนี้

ระดับความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุด

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับมาก
3 หมายถึง ระดับปานกลาง
2 หมายถึง ระดับน้อย
1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมาย

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งช่วงการแปลตามหลักเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด.2532: 150) ได้ 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อให้ครอบคลุมถึงความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เนื้อหาและทำการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

4. สร้างแบบสอบถามตอนนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคอร์ท ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

5. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้บริการห้องสมุด

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แก้ไขภาษา สำนวน ความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แนะนำแล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และลงความเห็นโดยมีเกณฑ์ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้คะแนน

0 ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้คะแนน

-1 แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้คะแนน

นำผลคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้มาพิจารณาแต่ละข้อ แล้วนำค่าคะแนนนั้นไปหาค่าความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117)

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบัค (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 125 อ้างอิงจาก Cronbach.) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. นำแบบสอบถามจากการดำเนินการข้างต้นไปปรึกษาผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เตรียมไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถามไปแจก และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจเลือกแบบสอบถาม เฉพาะที่สมบูรณ์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส (Coding) ในแบบลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

2. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลตามโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศและสถานภาพ และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ ระดับการศึกษาและหน่วยงานที่สังกัด เมื่อพบว่าข้อมูลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2549 : 201)

4. นำข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มาสรุปแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความหมายที่ตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่รวบรวมได้โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและนำมาเสนอผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดโดยรวมและเป็นรายด้าน และเปรียบเทียบความคิดเห็นเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป หากพบว่าข้อมูลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้บริการห้องสมุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด โดยแจกแจงเป็นค่าร้อยละในรูปตารางประกอบความเรียง

ตาราง 2 ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	126	42.00
หญิง	174	58.00
รวม	300	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42	14.00
ปริญญาตรี	180	60.00
สูงกว่าปริญญาตรี	78	26.00
รวม	300	100.00
3. สถานภาพ		
พนักงาน	261	87.00
ลูกจ้าง	39	13.00
รวม	300	100.00
4. หน่วยงานที่สังกัด		
ด้านสำนักผู้ว่าการ	13	4.33
ด้านบริหาร	70	23.33
ด้านนโยบายและแผน	27	9.00
ด้านสินค้าการท่องเที่ยว	31	10.33
ด้านตลาดในประเทศ	87	29.00
ด้านตลาดต่างประเทศ	32	10.68
ด้านสื่อสารการตลาด	40	13.33
รวม	300	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้ที่ใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 300 คน เป็นเพศชายจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เป็นเพศหญิงจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ระดับปริญญาตรีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีสถานภาพเป็นพนักงานจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 มีสถานภาพเป็นลูกจ้างจำนวน 39 คน คิดร้อยละ 13.00 โดยสังกัดหน่วยงานสำนักผู้ว่าการจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.33 สังกัดด้านบริหารจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 สังกัดด้านนโยบายและแผนจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 สังกัดด้านสินค้าการท่องเที่ยวจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 สังกัดด้านตลาดในประเทศจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 สังกัดด้านตลาดต่างประเทศจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.68 และสังกัดด้านสื่อสารการตลาดจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน (n = 300)

การใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบริการนันทนาการ	3.39	0.59	ปานกลาง
2. ด้านบริการวิชาการ	3.01	0.60	ปานกลาง
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.44	0.64	ปานกลาง
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.70	0.68	มาก
รวม	3.40	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าพนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.40, S.D=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ และด้านสถานที่ให้บริการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการ เป็นรายข้อ (n = 300)

ด้านบริการนันทนาการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. จำนวนหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง	3.44	0.76	ปานกลาง
2. ความทันสมัยของหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง	3.38	0.83	ปานกลาง
3. จำนวนหนังสือประเภทวรรณคดี-เรื่องสั้น	3.22	0.76	ปานกลาง
4. ความทันสมัยของหนังสือประเภทวรรณคดี-เรื่องสั้น	3.18	0.80	ปานกลาง
5. ความหลากหลายของนิตยสารและวารสาร	3.63	0.82	มาก
6. ความทันสมัยของนิตยสารและวารสาร	3.76	0.82	มาก
7. ความหลากหลายของหนังสือพิมพ์	4.03	0.76	มาก
8. ความหลากหลายของหนังสือนวนิยาย	3.26	0.82	ปานกลาง
9. จำนวนซีดีรอมภาพยนตร์และการ์ตูน	3.05	0.88	ปานกลาง
10. ความทันสมัยของซีดีรอมภาพยนตร์และการ์ตูน	3.00	0.94	ปานกลาง
รวม	3.39	0.59	ปานกลาง

จากตาราง 4 พนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการโดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.39, S.D=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จำนวนและความทันสมัยของหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง หนังสือประเภทวรรณคดี-เรื่องสั้น ซีดีรอมภาพยนตร์และการ์ตูน และความหลากของหนังสือนวนิยาย มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความหลากหลายและความทันสมัยของนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการ เป็นรายข้อ (n = 300)

ด้านบริการวิชาการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. จำนวนหนังสือคอมพิวเตอร์	3.09	0.78	ปานกลาง
2. ความทันสมัยของหนังสือคอมพิวเตอร์	3.06	0.82	ปานกลาง
3. จำนวนหนังสือปรัชญา-จิตวิทยา	3.04	0.76	ปานกลาง
4. หนังสือศาสนามีครอบคลุมทุกศาสนา	2.97	0.79	ปานกลาง
5. จำนวนหนังสือสังคมศาสตร์	3.14	0.73	ปานกลาง
6. หนังสือภาษาศาสตร์มีครอบคลุมทุกภาษา	2.89	0.77	ปานกลาง
7. จำนวนหนังสือวิทยาศาสตร์	2.81	0.78	ปานกลาง
8. จำนวนหนังสือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เช่น วิศวกรรม คหกรรม	2.73	0.85	ปานกลาง
9. จำนวนหนังสือประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์	3.14	0.81	ปานกลาง
10. จำนวนหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	3.68	0.83	มาก
รวม	3.01	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 5 พนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการโดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.01, S.D=0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ 10 จำนวนหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.68, S.D=0.83)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านสถานที่ให้บริการ เป็นรายข้อ (n = 300)

ด้านสถานที่ให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สถานที่ตั้งมีความเหมาะสม	3.51	0.94	มาก
2. มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการอ่านหนังสือ	3.28	0.98	ปานกลาง
3. จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีให้บริการอย่างเพียงพอ	3.35	0.96	ปานกลาง
4. มีการจัดวางหนังสือเป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม	3.61	0.86	มาก
5. มีการจัดชั้นวางนิตยสารและวารสารอย่างเหมาะสม	3.60	0.82	มาก
6. มีการจัดวางชั้นซีดีรอมไว้สะดวกต่อการใช้งาน	3.03	0.90	ปานกลาง
7. จำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีเพียงพอ	3.38	0.86	ปานกลาง
8. คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีประสิทธิภาพสูง	3.21	0.84	ปานกลาง
9. แสงสว่างภายในห้องสมุดมีเพียงพอ	3.82	0.78	มาก
10. ระดับอุณหภูมิภายในห้องสมุดมีความเหมาะสม	3.75	0.82	มาก
11. การจัดตกแต่งสถานที่เป็นระเบียบสวยงามน่าใช้บริการ	3.43	0.90	ปานกลาง
12. มีกระดาษจดบันทึกไว้ให้สำหรับผู้มาใช้บริการเพียงพอ	3.35	0.85	ปานกลาง
รวม	3.44	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 6 พนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านสถานที่ให้บริการโดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.44, S.D=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พื้นที่สำหรับการอ่านหนังสือ จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ที่มีให้บริการ การจัดวางชั้นซีดีรอม จำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล ประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูล การจัดตกแต่งสถานที่ และกระดาษจดบันทึกสำหรับผู้มาใช้บริการ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถานที่ตั้ง การจัดวางหนังสือเป็นหมวดหมู่ การจัดชั้นวางนิตยสารและวารสาร แสงสว่างภายในห้องสมุด และระดับอุณหภูมิภายในห้องสมุดมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นรายข้อ (n = 300)

ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้บริการ	3.57	0.81	มาก
2. การให้บริการยืม-คืนหนังสือและทรัพยากรห้องสมุดรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	3.82	0.75	มาก
3. ความรู้ความชำนาญในการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.75	0.77	มาก
4. การให้คำแนะนำเรื่องระยะเวลาการยืม-คืนทรัพยากรห้องสมุด	3.69	0.84	มาก
5. การให้คำแนะนำเรื่องเวลาการเปิด-ปิดห้องสมุด	3.66	0.84	มาก
รวม	3.70	0.68	มาก

จากตาราง 7 พนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.70, S.D=0.68)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	เพศ			
	ชาย n = 126		หญิง n= 174	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านบริการนันทนาการ	3.40	0.63	3.39	0.57
2. ด้านบริการวิชาการ	3.11	0.64	3.02	0.56
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.43	0.69	3.45	0.61
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.70	0.78	3.70	0.60
รวม	3.41	0.57	3.39	0.48

จากตาราง 8 พนักงานและลูกจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.41, S.D=0.57) และ ($\bar{X}$=3.39, S.D=0.48) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ และด้านสถานที่ให้บริการ พนักงานและลูกจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดพนักงานและลูกจ้างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ระดับการศึกษา					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี n = 42		ปริญญาตรี n= 180		สูงกว่าปริญญาตรี n= 78	
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านบริการนันทนาการ	3.31	0.63	3.44	0.60	3.34	0.55
2. ด้านบริการวิชาการ	3.18	0.57	3.11	0.58	2.87	0.60
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.55	0.58	3.45	0.66	3.36	0.64
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.68	0.66	3.73	0.66	3.65	0.74
รวม	3.43	0.47	3.43	0.52	3.31	0.53

จากตาราง 9 พนักงานและลูกจ้างที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.43 S.D=0.47), ($\overline{X}$=3.43, S.D=0.52), ($\overline{X}$=3.31, S.D=0.53) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านบริการนันทนาการ พนักงานและลูกจ้างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านบริการวิชาการ พนักงานและลูกจ้างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านสถานที่ให้บริการ พนักงานและลูกจ้างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พนักงานและลูกจ้างการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานและลูกจ้างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	สถานภาพ			
	พนักงาน n = 261		ลูกจ้าง n= 39	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านบริการนันทนาการ	3.41	0.59	3.32	0.60
2. ด้านบริการวิชาการ	3.04	0.61	3.15	0.47
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.44	0.64	3.47	0.64
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.72	0.67	3.54	0.71
รวม	3.40	0.52	3.37	0.50

จากตาราง 10 สถานภาพของพนักงานและลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.31, S.D=0.53) และ ($\bar{X}$=3.31, S.D=0.53) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ และด้านสถานที่ให้บริการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	หน่วยงานที่สังกัด													
	ด้านสำนักผู้ว่าการ n=13		ด้านบริหาร n=70		ด้านนโยบายและแผน n=27		ด้านสินค้าการท่องเที่ยว n=31		ด้านตลาดในประเทศ n=87		ด้านตลาดต่างประเทศ n=32		ด้านสื่อสารการตลาด n=40	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านบริการนันทนาการ	3.38	0.34	3.36	0.66	3.45	0.63	3.40	0.58	3.42	0.53	3.31	0.65	3.43	0.61
2.ด้านบริการวิชาการ	3.04	0.60	3.05	0.60	3.01	0.63	2.95	0.69	3.13	0.54	2.91	0.58	3.13	0.62
3.ด้านสถานที่ให้บริการ	3.38	0.51	3.52	0.61	3.56	0.61	3.30	0.73	3.41	0.59	3.38	0.61	3.47	0.81
4.ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	3.63	0.49	3.77	0.60	3.90	0.61	3.63	0.84	3.69	0.64	3.39	0.72	3.79	0.77
รวม	3.36	0.39	3.42	0.51	3.48	0.52	3.32	0.65	3.41	0.44	3.25	0.52	3.45	0.62

จากตาราง 11 พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.36, S.D=0.39), ($\overline{X}$=3.42, S.D=0.51), ($\overline{X}$=3.48, S.D=0.52), ($\overline{X}$=3.32, S.D=0.65), ($\overline{X}$=3.41, S.D=0.44), ($\overline{X}$=3.25, S.D=0.52), ($\overline{X}$=3.45, S.D=0.62) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านบริการนันทนาการ พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านบริการวิชาการ พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านสถานที่ให้บริการ พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านบริหาร และด้านนโยบายและแผน มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนพนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านตลาดต่างประเทศ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1. ด้านบริการนันทนาการ	ชาย	126	3.40	0.63	0.24	0.81
	หญิง	174	3.39	0.57		
2. ด้านบริการวิชาการ	ชาย	126	3.11	0.64	1.33	0.18
	หญิง	174	3.02	0.56		
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	ชาย	126	3.43	0.69	0.32	0.75
	หญิง	174	3.45	0.61		
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	ชาย	126	3.70	0.78	0.10	0.92
	หญิง	174	3.70	0.60		
รวม	ชาย	126	3.41	0.57	0.38	0.70
	หญิง	174	3.39	0.48		

จากตาราง 12 พนักงานและลูกจ้างเพศชายกับพนักงานและลูกจ้างเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 300)

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านบริการนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.87	0.44	1.25	0.29
	ภายในกลุ่ม	297	103.87	0.35		
	รวม	299	104.74			
2. ด้านบริการวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.77	1.89	5.47*	0.05
	ภายในกลุ่ม	297	102.41	0.35		
	รวม	299	106.18			
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.02	0.51	1.23	0.29
	ภายในกลุ่ม	297	122.61	0.41		
	รวม	299	123.63			
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	0.34	0.71
	ภายในกลุ่ม	297	137.40	0.46		
	รวม	299	137.72			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.44	1.25	0.29
	ภายในกลุ่ม	297	103.87	0.35		
	รวม	299	104.74			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการวิชาการ พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏผลดังตาราง 14 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การทดสอบเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 300)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ต่ำกว่าปริญญาตรี 3.18	ปริญญาตรี 3.11	สูงกว่าปริญญาตรี 2.87
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.18	-	0.07	0.31*
ปริญญาตรี	3.11	-	-	0.24*
สูงกว่าปริญญาตรี	2.87	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการแตกต่างกับพนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่ระหว่างการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรี พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ด้าน	สถานภาพ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1. ด้านบริการนันทนาการ	พนักงาน	261	3.41	0.59	0.89	0.38
	ลูกจ้าง	39	3.32	0.60		
2. ด้านบริการวิชาการ	พนักงาน	261	3.04	0.61	-10.8	0.28
	ลูกจ้าง	39	3.15	0.47		
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	พนักงาน	261	3.44	0.64	-0.26	0.79
	ลูกจ้าง	39	3.47	0.64		
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	พนักงาน	261	3.72	0.67	1.60	0.11
	ลูกจ้าง	39	3.54	0.71		
รวม	พนักงาน	261	3.40	0.52	0.38	0.70
	ลูกจ้าง	39	3.37	0.50		

จากตาราง 15 สถานภาพที่เป็นพนักงานและสถานภาพที่เป็นลูกจ้างมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด (n = 300)

การใช้บริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านบริการนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	6	0.54	0.09	0.26	0.96
	ภายในกลุ่ม	293	104.20	0.36		
	รวม	299	104.74			
2. ด้านบริการวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	6	1.59	0.26	0.74	0.62
	ภายในกลุ่ม	293	104.59	0.36		
	รวม	299	106.18			
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	6	1.73	0.29	0.69	0.66
	ภายในกลุ่ม	293	121.90	0.42		
	รวม	299	122.63			
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	6	5.13	0.86	1.89	0.08
	ภายในกลุ่ม	293	132.59	0.45		
	รวม	299	137.72			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	1.30	0.22	0.80	0.57
	ภายในกลุ่ม	293	79.28	0.27		
	รวม	299	80.58			

จากตาราง 16 พนักงานและลูกจ้างที่สังกัดหน่วยงานด้านสำนักผู้ว่าการ ด้านบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านสินค้าการท่องเที่ยว ด้านตลาดในประเทศ ด้านตลาดต่างประเทศ และด้านสื่อสารการตลาด มีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใน 4 ด้าน จากแบบสอบถามปลายเปิด ดังนี้

1. ด้านบริการนันทนาการ ต้องการเพิ่มจำนวนหนังสือนวนิยายให้มากขึ้นและทันสมัยกว่านี้ ต้องการเพิ่มซีดีรอมภาพยนตร์มากขึ้นและเป็นภาพยนตร์ใหม่ ๆ ต้องการเพิ่มจำนวนและความหลากหลายของนิตยสารและสารวารทางด้านศิลปะและการบันเทิงให้มากขึ้นและต้องการเพิ่มจำนวนหนังสือวรรณคดี-เรื่องสั้นและให้มีความทันสมัยมากขึ้น

2. ด้านบริการวิชาการ ต้องการเพิ่มหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว หนังสือด้านคอมพิวเตอร์ หนังสือด้านภาษา หนังสือด้านวิทยาศาสตร์และด้านวิศวกรรมให้มากขึ้น

3. ด้านสถานที่ให้บริการ ต้องการเพิ่มพื้นที่ให้กว้างและควรจัดชั้นวางซีดีรอมให้สะดวกมากกว่านี้ อุณหภูมิในห้องสมุดหนาวเกินไป ควรตกแต่งสถานที่ให้ดูมีความทันสมัย ต้องการเพิ่มโต๊ะ เก้าอี้ และควรติดยางที่ขาโต๊ะ เก้าอี้ ทุกตัว

4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต้องการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดยิ้มแย้มมากว่านี้และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อให้บริการอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ประกอบด้วย ควรมีมุมกาแฟ หรือเครื่องดื่ม ต้องการมีบริการด้านนันทนาการหลากหลายมากกว่านี้ ต้องการหนังสือประเภทด้านกีฬาให้มากขึ้น ควรจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษา ควรเก็บหนังสือเก่าในรูปแบบไฟล์ดิจิตัล ต้องการหนังสือด้านการตลาดให้มากขึ้น ต้องการให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับห้องสมุดอื่น ๆ และต้องการให้มีมุมสำหรับชมภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ด้วย

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีสังเขปขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะนำข้อมูลนั้นมาประกอบการพิจารณาในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของพนักงานและลูกจ้างอย่างแท้จริง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้การการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 915 คน (งานข้อมูลบุคลากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2551)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่พนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 300 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการเที่ยวแห่งประเทศไทย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการและด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. พนักงานและลูกจ้างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

2. พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

3. พนักงานและลูกจ้างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

4. พนักงานและลูกจ้างที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ท ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อยและเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการใช้บริการห้องสมุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อให้ครอบคลุมถึงความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เนื้อหาและทำการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

4. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แก้ไขภาษา สำนวน ความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แนะนำแล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. นำแบบสอบถามจากการดำเนินการข้างต้นไปปรึกษาผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เตรียมไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถามไปแจก และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจเลือกแบบสอบถาม เฉพาะที่สมบูรณ์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาลงรหัส (Coding) ในแบบลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

2. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วไปบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลตามโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และหน่วยงานที่สังกัด แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่าข้อมูลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

4. นำข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มาสรุปแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการและด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างพนักงานและลูกจ้างที่ใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 300 คนเป็นเพศชาย 126 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เป็นเพศหญิง 174 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ระดับปริญญาตรีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีสถานภาพเป็นพนักงานจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 มีสถานภาพเป็นลูกจ้างจำนวน 39 คนคิดร้อยละ 13.00 โดยสังกัดหน่วยงานสำนักผู้ว่าการจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.33 สังกัดด้านบริหารจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 สังกัดด้านนโยบายและแผนจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 สังกัดด้านสินค้าการท่องเที่ยวจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 สังกัดด้านตลาดในประเทศจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 สังกัดด้านตลาดต่างประเทศจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.68 และสังกัดด้านสื่อสารการตลาดจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

1. ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริการนันทนาการด้านบริการวิชาการและด้านสถานที่ให้บริการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด สรุปได้ดังนี้

2.1 พนักงานและลูกจ้างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พนักงานและลูกจ้างที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อด้านบริการวิชาการแตกต่างกับพนักงานและลูกจ้างที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรี ไม่แตกต่างกัน

2.3 พนักงานและลูกจ้างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 พนักงานและลูกจ้างที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านบริการนันทนาการ ควรเพิ่มจำนวนหนังสือนวนิยายให้มากขึ้นและทันสมัยกว่านี้ ต้องการเพิ่มซีดีรอมภาพยนตร์มากขึ้นและเป็นภาพยนตร์ใหม่ ๆ ต้องการเพิ่มจำนวนและความหลากหลายของนิตยสารและสารวารทางด้านศิลปะและการบันเทิงให้มากขึ้น และต้องการเพิ่มจำนวนหนังสือวรรณคดี-เรื่องสั้นและให้มีความทันสมัยมากขึ้น

2. ด้านบริการวิชาการ ควรเพิ่มหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวหนังสือด้านคอมพิวเตอร์ หนังสือด้านภาษา หนังสือด้านวิทยาศาสตร์และด้านวิศวกรรม ให้มากขึ้น

3. ด้านสถานที่ให้บริการ ควรเพิ่มพื้นที่ให้กว้างมากขึ้น ควรจัดชั้นวางซีดีรอมให้สะดวกมากกว่านี้ อุณหภูมิในห้องสมุดหนาวเกินไป ควรตกแต่งสถานที่ให้ดูมีความทันสมัย โต๊ะ เก้าอี้ ควรเพิ่มและควรติดยางที่ขาโต๊ะ เก้าอี้ ทุกตัว

4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต้องการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดยิ้มแย้มมากกว่านี้ และควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพื่อให้บริการอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ประกอบด้วย ควรมีมุมกาแฟ หรือเครื่องดื่มด้วย ต้องการมีบริการด้านนันทนาการหลากหลายมากกว่านี้ ต้องการหนังสือประเภทด้านกีฬาให้มากขึ้น ควรจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษา ควรเก็บหนังสือเก่าในรูปแบบไฟล์ดิจิตอล ต้องการหนังสือด้านการตลาดให้มากขึ้น ต้องการให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับห้องสมุดอื่นๆ และต้องการให้มีมุมสำหรับชมภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ด้วย

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบประเด็นซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดด้านพื้นที่ของห้องสมุดที่ยังคับแคบอยู่ จึงไม่สามารถที่จะเพิ่มจำนวนหนังสือทั้งด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ตลอดจนเรื่องการจัดชั้นวางซีดีรอม และการเพิ่มจำนวนโต๊ะเก้าอี้ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของพนักงานและลูกจ้างได้ จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพูนสิน หัสดี (2529: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาและความต้องการการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาการใช้บริการห้องสมุดวิชาการที่สำคัญมาก คือ ห้องสมุดมีขนาดเล็กและคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เหมาะสมและมีไม่เพียงพอกับผู้ใช้ เวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการน้อยเกินไป ไม่มีบริการแนะนำห้องสมุด และจำนวนหนังสือมีน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการ ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ห้องสมุดมีน้อยไม่สามารถที่เพิ่มหนังสือด้านบริการนันทนาการให้มากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับมนัส สังข์คร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้านคือ ด้านบริการสิ่งพิมพ์ ด้านการส่งเสริมการให้บริการ ด้านบริการโสตทัศนศึกษา และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นการบริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการวิชาการ ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ห้องสมุดมีน้อยไม่สามารถที่เพิ่มหนังสือด้านบริการวิชาการให้มากขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับลักขณา คมขำ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 6 ด้านคือ ด้านบริการสิ่งพิมพ์ ด้านบริการวารสาร ด้านบริการสื่อโสตทัศนวัสดุ ด้านการบริการอินเตอร์เน็ต ด้านการบริการถ่ายเอกสารและด้านบริการการส่งเสริมการใช้บริการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านิสิตมี

ความคิดเห็นต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านสถานที่ให้บริการ ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าพื้นที่โดยรวมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีจำกัด จึงไม่สามารถที่จะขยายพื้นที่ของห้องสมุดให้มากไปกว่านี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกนกอร ศักดาเดช (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ จากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการ ปัญหาและความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการห้องสมุดทั่วไป มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องเครื่องถ่ายเอกสารไม่เพียงพอและพื้นที่คับแคบ โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้บริการทั้ง 10 ห้องโดยรวมในระดับปานกลาง

1.4 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการ จึงเป็นหน้าที่หลักของพนักงานและลูกจ้างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเรื่องของการบริการอยู่แล้ว และให้ความสำคัญกับผู้มาใช้บริการทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับวไลพรรณ พรวิรุฬห์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือด้านทรัพยากรสารนิเทศ ด้านครุภัณฑ์ ด้านอาคารสถานที่และด้านการให้บริการ ทุกด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพและหน่วยงานที่สังกัด สรุปได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างเพศชายและเพศหญิงที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานและลูกจ้างทั้งชายและหญิงมีสิทธิ์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเท่าเทียมกัน และมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดคล้าย ๆ กัน เนื่องจากทำงานที่เดียวกัน ดังที่ มนัส สังข์คร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มีต่อการให้บริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 4 ด้านคือ ด้านบริการสิ่งพิมพ์ ด้านการส่งเสริมการให้บริการ ด้านบริการโสตทัศนศึกษา และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผลการวิจัยพบว่านิสิตที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 พนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริการวิชาการพนักงานและลูกจ้างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นแตกต่างกับระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานและลูกจ้างที่มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี ต้องการใฝ่คว้าหาความรู้ด้านวิชาการให้กับตัวเองอยู่เสมอ จึงคิดว่าด้านบริการวิชาการยังมีไม่เพียงพอเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับเทียมนภา ธรรมโชติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครสวนลุมพินี โดยมีการศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการให้บริการ ด้านกิจกรรม และด้านอาคารสถานที่ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มาใช้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครสวนลุมพินี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้บริการของห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินีโดยรวมและรายด้านเห็นว่า การให้บริการอยู่ในระดับพอใช้ และประชาชนที่มี เพศ สถานภาพสมรส อายุ อาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นรายด้านแตกต่างกัน

2.3 พนักงานและลูกจ้างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งพนักงานและลูกจ้างมีสิทธิ์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเท่าเทียมกัน สามารถยืมทรัพยากรห้องสมุดได้เหมือนกัน และมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดคล้าย ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับวาทินี เขมากโรทัย (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหา ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้ หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีจุดมุ่งหมายในการใช้หอสมุดสูงสุดคือเพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน

2.4 พนักงานและลูกจ้างที่มีหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งพนักงานและลูกจ้างทำงานอยู่องค์กรเดียวกัน ถึงแม้จะสังกัดอยู่คนละหน่วยงานกันแต่ก็ปฏิบัติงานภายใต้วัตถุประสงค์ขององค์กรเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วาทินี เขมากโรทัย (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหา ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้ หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่สังกัดสถาบันต่างกันมีความต้องการบริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยที่ค้นพบ

จากการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้านบริการนันทนาการ ด้านบริการวิชาการ ด้านสถานที่ให้บริการ และด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การบริการของห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านบริการนันทนาการ ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนหนังสือนวนิยายให้มากขึ้นและทันสมัยกว่านี้ เพิ่มซีดีรอมภาพยนตร์มากขึ้นและเป็นภาพยนตร์ใหม่ ๆ เพิ่มจำนวนและความหลากหลายของนิตยสารและสารวารทางด้านศิลปะและการบันเทิงให้มากขึ้น เพิ่มจำนวนหนังสือวรรณคดี-เรื่องสั้นและให้มีความทันสมัยมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มวารสารด้านการกีฬาให้มากขึ้นด้วย

2. ด้านบริการวิชาการ ห้องสมุดควรเพิ่มหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว หนังสือด้านคอมพิวเตอร์ หนังสือด้านภาษา หนังสือด้านวิทยาศาสตร์และด้านวิศวกรรม รวมทั้งหนังสือเกี่ยวกับด้านการตลาด ให้มากขึ้น

3. ด้านสถานที่ให้บริการ ห้องสมุดควรหาพื้นที่เพิ่มเติมให้กว้างมากกว่านี้ ควรจัดชั้นวางซีดีรอมให้สะดวกในการใช้งานมากกว่านี้และปรับอุณหภูมิในห้องสมุดให้หนาวน้อยลง รวมทั้งเรื่องการตกแต่งสถานที่ให้ดูมีความทันสมัย และควรติดยางที่ขาโต๊ะ เก้าอี้ ทุกตัว เพื่อมิให้เกิดเสียงดังเวลาเลื่อนโต๊ะหรือเก้าอี้

4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรจะยิ้มแย้มมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของบุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาการให้บริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพและอำนวยประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัญหาและความต้องการของลูกจ้างบริษัท และลูกจ้างโครงการที่ปฏิบัติงานที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกอร ศักดาเดช. (2541). *สภาพการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ.* ปริญญานิพนธ์. ศศ.ม.(บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2552).*ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร.*สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2552,จาก http://thai.tourismthailand.org/about-tat/

กรมวิชาการ. (2542).*ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน.*สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2552, จาก http://gotoknow.org/blog/nidtep0002/195863

เกรียงไกร กิตติธรทรัพย์ (2536). *ความคิดเห็นของผู้ใช้และผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครที่มีต่อมุม มสธ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2537). *"ความรู้เรื่องสารสนเทศสำหรับนักวิจัย" ในบรรณารักษ์ศูนย์บริการและการสืบค้นสารสนเทศในปี 2000.* หน้า 67-88. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี.

จารุวรรณ สินธุโสภณ.(2521). *วิทยานุกรมบรรณารักษ์.* กรุงเทพฯ: กรุงเทพการพิมพ์.

เจริญขวัญ แพรกทอง. (2547). *เที่ยวท่องห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: เวลาดี.

จิตตินันทน์ เดชะคุปต์. (2538). *จิตวิทยาการบริหาร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2537). *บริการสารนิเทศ.* ปทุมธานี: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.

ชูชีพ เยาวพัฒน์. (2543). *นันทนาการ.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.* นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซิฟ.

ไชยวิทย์ แจ่มเที่ยงตรง. (2547). *ความต้องการการใช้ห้องสมุดของเล่นของประชาชนในพื้นที่ชลบุรี.* ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เทเวศร์ พิริยะพฤนท์. (2545). *การวิจัยทางพลศึกษา.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เทียมนภา ธรรมโชติ. (2543). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานครสวนลุมพินี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2527). *การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: บูรพาสาส์น.

_____. (2548). *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: บิสซิเนสเวิลด์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549).*การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS.* กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์พริ้น.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *ห้องสมุดมีชีวิต.* นนทบุรี : ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งโรจน์อินเตอร์กรุ๊ป.

บุญชม ศรีสะอาด. (2532).*วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาร.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พีระพัธนา.

พัชร พิพิธกุล. (2547). *การใช้บริการและความต้องการบริการสารสนเทศห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันการบินพลเรือน.* ปริญญานิพนธ์. ศศ.ม.(บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พวา พันธุ์เมฆา. (2551). *การแบ่งหมู่หนังสือและแผนการแบ่งหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้.* ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์และศาสนศาสตร์ คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พูนสิน หัสดี. (2529). *การใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (บรรณารักษ์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เพิ่มศักดิ์ วรรลยางกูร (2547). *นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต.* กรุงเทพฯ: วังอักษร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์. (2542). คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ .*การค้นคว้าและเขียนรายงาน.* กรุงเพทฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณีรัตน์ พรหมสุวรรณศิริ. (2538). *การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียน.* ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ คณะมนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มนัส สังข์คร. (2546). *ความคิดเห็นของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ที่มีต่อการใช้บริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แม้นมาส ชวลิต. (2541). *คู่มือบรรณารักษ์.* กรุงเทพฯ: บรรณกิจ (1991).

ยศ คำสีแก้ว.(2551). *ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงพยาบาลหัวเฉียว.*ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เรณู กาญจนะโภคิน. (2529). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้หนังสือห้องสมุดและการยืมหนังสือออกนอกห้องสมุดในเวลาเปิดบริการ ณ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(บรรณารักษ์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่งฤดี อภิวัฒนศร และ สายฝน บูชา. (2551). *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์. (2552).*รับสารด้วยการอ่าน.*สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2552,จาก http://www.mwit.ac.th/~saktong/th%20101/lesson5_2.htm

ราชบัณฑิตสถาน.(2531). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2525.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

_____. 2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2542.* กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

_____. 2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2542.* กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ลักขณา คมขำ. (2548). *การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการบริการของสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฤทัยรัตน์ รุ่งสว่าง. (2551). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง.* ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วไลพรรณ พรวิรุฬห์. (2552). *สภาพการให้บริการของห้องสมุดคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีตามความคิดเห็นของนักศึกษา.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัลภา จันทรดี.(2546). *ห้องสมุดคืออะไร.*กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.(เอกสารประกอบการสอนวิชาการใช้ห้องสมุด).

วัลลภ สวัสดิวัลลภ. (2540). *สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า.*ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.

วาทินี เขมากโรทัย. (2546*). การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ.* ปริญญานิพนธ์. ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *การวิจัยเชิงปฏิบัติ*: คู่มือการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ศศิภา เหมทานนท์. (2541). *การจัดบริการของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริพร เกื้อกูลธเนศ. (2551). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการให้บริการของอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง.* ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมิทธิชาติ จตุมาศ. (2549). *ศึกษาการใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกรมสวัสดิการทหารบก.* ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2522). *จิตวิทยาสังคม.*กรุงเทพฯ: ศิริชัยการพิมพ์.

สมบัติ กาญจนกิจ (2520). *สันทนาการขั้นนำ.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมภพ อินทรพิทักษ์. (2552,11 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย ศรีวรรณ ชูบรรจง ที่ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สุกัญญา แป้นสุขเย็น. (2543). *พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* ปริญญานิพนธ์. ศศ.ม. (บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุจิตรา แย้มงามเหลือ. (2551,17 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย ศรีวรรณ ชูบรรจง ที่ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการ.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุดสวาท สุขประโยชน์. (2551,23 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย ศรีวรรณ ชูบรรจง ที่ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สุโท เจริญสุข. (2524). *หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์.*กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

สุรวงค์ ศรีสุวัจฉรีย์. (2551). *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549*). สำรวจภาวะการครองชีพของข้าราชการพลเรือนสามัญปี2549*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2552,จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

มหาวิทยาลัย. (2542). *ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์.เอกสารประกอบการเรียนวิชาสารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาภากร ธาตุโลหะ. (2547). *ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการค้นคว้า.* ชลบุรี: พี.เค.กราฟฟิคพริ้นต์.

เอื้อมพร ทัศนประสิทธิผล.(2542). *สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า.* โปรแกรมวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.

America Library Association. (2001). *The Columbia Encyclopedia.* 6th ed. Columbia University.Available from: http://www.cartleby.com/65/library.htm

Bauner, Ruth Elizabeth. (1979,May). *Library Use and the Perceptions of student Library Users at Sourthern Illinois University Carbondal*e. Dissertation Abstracts International. 40: 6379-A.

Dewey,Melvil.(1989). *Decimal Classification and Relative Index.John P.Comaromi, et al.,eds.* 20 th ed. Albany: Forest Press.

Fussler,Herman H. and Julian L. Simon.(1996). *Patterns in the Use of Books in Large Research Libraies.* Chicago, University of Chicago Press, 158 p.

Robertson, Davenport W. (1980, August). *A User-Oriented Approach to Setting Priorities for Library Sciences.* Special Libraries. 71:345-353.

Sarracevic, T., Shaw, W.H. and Kantor, P.B.(1977, January). *Causes and Dynamic of User Frustrationin An Academic Library*.College & Research Libraries. 38: 7-18.

Slad. Alexander L. (1991, Spring). *Library Support for Off-Campus and Distance Education Program in Canada: An Overview Library Trend*. Library Trends. 39(4): 454-478.

Stockard, Joan, Marry Ann. Griffin and Clementine Coblyn. (1978*). Document Exposure Counts in Three Academic Libraries: Circulation and In-Libraries Use*. In Quantitative Measurement and Dynamic Library Service. P. 136-148,ed.By Ching-chin chen, London, Oryx Press.

Triandis, Harry C.(1971). *Attitude and Change.* New York: John Wlely and Son,Inc.

Webster's New World College Dictionary.(1999). 4th ed.New York: Macmillan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำชี้แจงเกี่ยวกับคำถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนประกอบในการทำปริญญานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาและพัฒนาปรับปรุงห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกขั้นตอน เพราะข้อความจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไป

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1. ด้านบริการนันทนาการ
2. ด้านบริการวิชาการ
3. ด้านสถานที่ให้บริการ
4. ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ศรีวรรณ ชูบรรจง
ผู้วิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามชุดนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิจัยเรื่อง “ ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย”

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามทั้งหมดตามความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่อง ☐ หน้าหัวข้อที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. สถานภาพ

☐ พนักงาน ☐ ลูกจ้าง

4. หน่วยงานที่สังกัด

☐ ด้านสำนักผู้ว่าการ ☐ ด้านตลาดในประเทศ
☐ ด้านบริหาร ☐ ด้านตลาดต่างประเทศ
☐ ด้านนโยบายและแผน ☐ ด้านสื่อสารการตลาด
☐ ด้านสินค้าการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องหน้าหัวข้อที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

เกณฑ์การให้ค่าคะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือก 5 ระดับดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

การใช้ บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านบริการนันทนาการ</u>					
1.จำนวนหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง……	.....	.....	…….	…….	……
2.ความทันสมัยของหนังสือประเภทศิลปะและการบันเทิง...	…….	…….	…….	…….	…….
3.จำนวนหนังสือประเภทวรรณคดี-เรื่องสั้น.....	…….	…….	…….	…….	…….
4.ความทันสมัยของหนังสือประเภทวรรณคดี-เรื่องสั้น.....	…….	…….	…….	…….	…….
5.ความหลากหลายของนิตยสารและวารสาร.....	…….	…….	…….	…….	…….
6.ความทันสมัยของนิตยสารและวารสาร.....	…….	…….	…….	…….	…….
7.ความหลากหลายของหนังสือพิมพ์.....	…….	…….	…….	…….	…….
8.ความหลากหลายของหนังสือนวนิยาย.....	…….	…….	……	…….	…….
9.จำนวนซีดีรอมภาพยนตร์และการ์ตูนที่……..	…….	…….	…….	…….	…….
10.ความทันสมัยของซีดีรอมภาพยนตร์และการ์ตูน.....	…….	…….	…….	…….	…….
<u>ด้านบริการวิชาการ</u>					
1.จำนวนหนังสือคอมพิวเตอร์.....	…….	…….	…….	…….	…….
2.ความทันสมัยของหนังสือคอมพิวเตอร์.....	…….	…….	…….	…….	…….
3.จำนวนหนังสือปรัชญา-จิตวิทยา.....	…….	…….	…….	…….	…….
4.หนังสือศาสนามีครอบคลุมทุกศาสนา……	…….	…….	…….	…….	…….
5.จำนวนหนังสือสังคมศาสตร์.....	…….	…….	…….	…….	…….

ความคิดเห็นของพนักงานและลูกจ้างที่มีต่อการใช้บริการห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
<u>ด้านบริการวิชาการ (ต่อ)</u>					
6.หนังสือภาษาศาสตร์มีครอบคลุมทุกภาษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.จำนวนหนังสือวิทยาศาสตร์ที่มีให้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.จำนวนหนังสือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เช่น วิศวกรรม คหกรรม	.....	.....	.....	.....	.....
9.จำนวนหนังสือประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.จำนวนหนังสือด้านการท่องเที่ยวและวิทยานิพนธ์ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.....	.....	.....	.....	.....	.....
<u>ด้านสถานที่ให้บริการ</u>					
1.สถานที่ตั้งมีความเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการอ่านหนังสือ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีให้บริการอย่างเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.มีการจัดวางหนังสือเป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.มีการจัดชั้นวางนิตยสารและวารสารไว้อย่างเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.มีการจัดชั้นวางซีดีรอมไว้สะดวกต่อการใช้งาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.จำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลมีประสิทธิภาพสูง.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.แสงสว่างภายในห้องสมุดมีเพียงพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.ระดับอุณหภูมิภายในห้องสมุดมีความเหมาะสม.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.การจัดตกแต่งสถานที่เป็นระเบียบสวยงามน่าใช้บริการ.	.....	.....	.....	.....	.....
12.มีกระดาษจดบันทึกไว้ให้สำหรับผู้มาใช้บริการเพียงพอ..	.....	.....	.....	.....	.....
<u>ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด</u>					
1.จำนวนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้บริการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.การให้บริการ ยืม–คืน หนังสือและทรัพยากรห้องสมุดรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.ความรู้ความชำนาญในการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.การให้คำแนะนำเรื่องระยะเวลาการยืม-คืน ทรัพยากรห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.การให้คำแนะนำเรื่องเวลาการเปิด-ปิดห้องสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ด้านบริการนันทนาการ.....

.....

.....

ด้านบริการวิชาการ.....

.....

.....

ด้านสถานที่ให้บริการ.....

.....

.....

ด้านบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นายชัยโรจน์ สายพันธุ์
   ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
   สังกัด ภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ นายสมควร โพธิ์ทอง
   ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
   สังกัด ภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
   ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
   สังกัด ภาควิชาสันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ชื่อ นางอัญชรา อ่วมเจริญ
   ตำแหน่ง หัวหน้างานห้องสมุด
   สังกัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5. ชื่อ นางทรรศน์พร เริ่มก่อกุล
   ตำแหน่ง บรรณารักษ์ 6
   สังกัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางศรีวรรณ ชูบรรจง
วัน เดือน ปีเกิด	วันจันทร์ที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2514
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3/12 ซอยพหลโยธิน 15 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พนักงานระบบงานคอมพิวเตอร์ 6 กลุ่มฐานข้อมูลการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 1600 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนพัฒนาราม
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางซ้ายวิทยา
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
พ.ศ. 2536	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสถิติประยุกต์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ